

A photograph of an audience seated in a theater, viewed from behind, with warm stage lighting. A large purple abstract shape is on the right side of the image.

■ VISIE OP
ONZE
CULTUUR ■

CULTUUR

BELEID

GEMERT-BAKEL

A solid red horizontal bar at the bottom of the page.

VOORWOORD

Voorwoord Wilmie Steeghs.....	3
-------------------------------	---

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding	4
1.2 Visie op cultuur.....	4
1.3 Doelstelling	4
1.4 Afbakening	5
1.5 Looptijd	5
1.6 Leeswijzer	5

2. TOTSTANDKOMING BELEID

2.1 Adviesgroep	6
2.2 Bouwstenen	6
2.3 Bijeenkomst cultuurmakers	6
2.4 Bijeenkomst culturele verenigingen en informele groepen	6
2.5 Gesprekken stakeholders	6

3. OMGEVINGSANALYSE

3.1 Trends en ontwikkelingen	7
3.1.1. Beroepspraktijk.....	7
3.1.2. Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.....	8
3.1.3. Cultuurparticipatie.....	8
3.1.4. Cultuur en welzijn.....	8
3.1.5. Jongeren en cultuur	8
3.2 Beleidsmatige context	9
3.2.1. Landelijk beleid.....	9
3.2.2. Provinciaal beleid	10
3.2.3. Gemeentelijk beleid.....	11
3.4 Huidige cultuuraanbod Gemert-Bakel	12

4. HOOFDTHEMA'S

4.1 Opgroeien met cultuur	13
4.1.1. Doelstelling	13
4.1.2. Wat gebeurt er al?	14
4.1.3. Wat signaleren we?	15
4.1.4. Wat gaan we doen?	16
4.2 Cultuurmakers maken de cultuur.....	17
4.2.1 Doelstelling	17
4.2.2 Wat gebeurt er al?	17
4.2.3. Wat signaleren we?	18
4.2.4 Wat gaan we doen?	20
4.3 Levendige cultuur, levendige gemeenschap	22
4.3.1 Doelstelling	22
4.3.2 Wat gebeurt er al?	22
4.3.3 Wat signaleren we?	23
4.3.4 Wat gaan we doen?	24
4.4 Cultuur is gezond	26
4.4.1 Doelstelling	26
4.4.2 Wat gebeurt er al?	26
4.4.3 Wat signaleren we?	26
4.4.4 Wat gaan we doen?	27

5. UITVOERINGSAGENDA

Uitvoeringsagenda	28
-------------------------	----

6. FINANCIËN

6.1 Behouden	32
6.1.1 De lokale voorzieningen.....	32
6.1.2 Projecten en evenementen	32
6.1.3 Cultuureducatie met Kwaliteit	32
6.1.4 Culturele verenigingen	33
6.2 Versterken	33
6.3 Verbinden	35

7. BIJLAGEN

Bijlage 1	36
Bijlage 2	37
Bijlage 3	38
Bijlage 4	41
Bijlage 5	44

Voor u ligt de nieuwe cultuurvisie van de gemeente Gemert-Bakel. Onze gemeente is een gemeente waar ontzettend veel gebeurt op het gebied van kunst en cultuur. En daar ben ik trots op.

Er zijn tal van culturele verenigingen, groepen en cultuurmakers actief, we hebben goede professionele culturele voorzieningen, zoals ons Cultuurcentrum De Eendracht, Het Kunstlokaal en onze Bibliotheek De Lage Beemden. Daarnaast hebben alle kernen in hun gemeenschapshuizen een podium, waar volop plaats en ruimte is voor lokaal talent. Alle weken van het jaar is er in onze gemeente veel te beleven als het om kunst- en cultuurbeleving gaat. Of het nu muzikoptredens, zang, dans, theatervoorstellingen, festivals of exposities betreft: er is altijd voor elk wat wils.

Vanuit die gedachte ontstond de behoefte om een visie te maken: wat vinden we dat goed gaat en wat willen we behouden? Waar liggen de uitdagingen voor de komende tijd, wat vinden we belangrijk om het gevarieerde aanbod voor de toekomst te kunnen blijven borgen en wat is daarvoor nodig? Bewust is de keuze gemaakt om deze visie vanuit onze cultuurmakers en verenigingen zelf vorm te geven door hen vanaf het begin hier actief in te betrekken en een rol van betekenis te geven. De basis hiervoor is gelegd in de geformeerde adviesgroep, die bestaat uit drie professionals uit het culturele veld van Gemert-Bakel. Zij vertegenwoordigen alle drie een andere discipline: muziek, beeldende kunst, onderwijs en theater. Daarnaast voerden we diverse inspirerende gesprekken met onze lokale "aandeelhouders" en professionele instellingen én organiseerden we bijeenkomsten voor onze verenigingen en plaatselijke cultuurmakers, waar we veel input voor onze visie hebben opgehaald. Deze input, de daaruit ontstane visie en wat we gaan doen leest u op de volgende bladzijden. De verdere uitvoering is gebaseerd op bestaande budgetten. Daar waar bestaande budgetten niet toereikend mochten zijn, zullen we de gemeenteraad vragen om aanvullende middelen ter beschikking te stellen om zo samen verder te kunnen bouwen aan een nog mooiere culturele toekomst.

Wilmie Steeghs

Wethouder Zorg, Welzijn, Onderwijs, Kunst & Cultuur

1.1 Aanleiding

In coalitieakkoord 2022-2026 Samen Goed Doen van gemeente Gemert-Bakel is opgenomen dat we een nieuw cultuurbeleid opstellen met een uitvoeringsagenda. Er wordt hierbij expliciet benoemd dat er aandacht moet zijn voor cultuur voor kinderen en dat het beleid opgesteld wordt samen met cultuurmakers.

Vanaf februari 2024 is er daarom een adviesgroep, bestaande uit 3 cultuurmakers, betrokken bij het tot stand komen van het cultuurbeleid. Daarnaast is er gesproken met diverse relevante partijen en zijn er twee bijeenkomsten georganiseerd (zie hoofdstuk 2 voor meer informatie). De inbreng van al deze betrokkenen is gebruikt om het cultuurbeleid vorm te geven, zodat het een door het culturele veld gedragen nota wordt.

1.2 Visie op cultuur

In Gemert-Bakel vinden we kunst en cultuur van grote waarde. Kunst en cultuurbeoefening biedt plezier, verbindt mensen en verbetert het welbevinden. In Gemert-Bakel gebeurt veel op het gebied van kunst en cultuur. Zo zijn er tal van culturele verenigingen en groepen actief en worden diverse culturele initiatieven georganiseerd. Dit houdt onze kernen levendig en zorgt ervoor dat Gemert-Bakel een prettige gemeente is om in te wonen. Tegelijkertijd zien we dat het culturele veld te maken heeft met uitdagingen. Het is daarom van belang dat we ons inzetten om het culturele veld van Gemert-Bakel te behouden en te versterken.

1.3 Doelstelling

Het cultuurbeleid heeft als doel om:

- Te tonen wat er in Gemert-Bakel al gebeurt op het gebied van kunst en cultuur.
- De knelpunten, die leven, in beeld te brengen.
- Te duiden hoe we het culturele veld van Gemert-Bakel kunnen behouden en versterken.

We focussen ons in dit beleid op 4 hoofdthema's met ieder hun eigen doelstelling:

- Alle kinderen en jongeren in Gemert-Bakel maken kennis met kunst en cultuur en hebben de mogelijkheid zelf kunst en cultuur te beoefenen en hun creativiteit te ontwikkelen.
- Gemert-Bakel heeft een prettig werkklimaat voor cultuurmakers en voldoende mogelijkheden om hun werk te presenteren aan de inwoners.
- Gemert-Bakel heeft vitale culturele voorzieningen en amateurkunstgroepen.
- In Gemert-Bakel wordt cultuur ingezet om mentale en fysieke gezondheid te bevorderen.

1.4 Afbakening

Het begrip cultuur heeft meerdere betekenissen. In dit beleid wordt het begrip gebruikt om alles uit te drukken wat te maken heeft met de kunsten. Daarnaast is het belangrijk om te benadrukken dat dit beleid zich niet focust op materieel of immaterieel erfgoed. Monumenten en feestdagverenigingen vallen dus niet onder dit beleid. Ook de huisvesting van culturele voorzieningen en dus de oprichting van een nieuw cultuurhuis vallen niet onder dit beleid.

Daarnaast verhoudt dit beleid zich tot andere beleidsnota's binnen de gemeente Gemert-Bakel. Zie hiervoor bijlage 1.

1.5 Looptijd

In 2025 en 2026 zullen de acties die volgen uit dit beleid worden uitgewerkt en uitgevoerd. In 2028 evalueren we het beleid en de acties en sturen we waar nodig bij.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de totstandkoming van dit beleid toegelicht. Daarna wordt er in hoofdstuk 3 een omgevingsanalyse gedaan om inzicht te krijgen in de omgeving waarin het beleid actief wordt. In hoofdstuk 4 worden de hoofdthema's van dit beleid toegelicht. Per thema wordt beschreven wat de doelstelling is, wat er al gebeurt op dit gebied, wat we signaleren en wat we gaan doen. Dit wordt in hoofdstuk 5 omgezet in concrete acties. Ten slotte staat in hoofdstuk 6 de financiële vertaling van het beleid.

2. TOTSTANDKOMING BELEID

Bij de gemeente Gemert-Bakel zetten we de inwoner centraal. Zo ook bij het cultuurbeleid. We hebben daarom inbreng opgehaald bij een adviesgroep, cultuurmakers, culturele verenigingen en groepen en diverse stakeholders. Op deze manier kunnen we beleid ontwikkelen dat gedragen wordt door het culturele veld en aansluit op de praktijk.

2.1 Adviesgroep

Bij de totstandkoming van het cultuurbeleid was een adviesgroep betrokken. Deze bestond uit drie professionals uit het culturele veld van Gemert-Bakel die alle drie een andere discipline vertegenwoordigen, namelijk muziek, beeldende kunst en theater. Zij kwamen maandelijks bijeen en gaven gevraagd en ongevraagd advies op het cultuurbeleid. Dit deden zij zowel procesmatig als inhoudelijk. Daarnaast hielpen zij het culturele veld van Gemert-Bakel te betrekken bij en te verbinden met het op te stellen cultuurbeleid.

2.2 Bouwstenen

Cultuurconnectie, LKCA, VNG en de Raad van twaalf hebben samen een tool ontwikkeld om cultuurbeleid mee op te stellen¹. Aan de hand van verschillende bouwstenen kan de basis van een beleid gebouwd worden en kunnen prioriteiten worden bepaald. Tijdens het opstellen van dit beleid is deze tool gebruikt om samen met de adviesgroep de visie, doelgroepen en partners van dit beleid te bepalen. Ook bood de tool inspiratie voor de uitvoeringsagenda. Bijlage 2 geeft weer welke bouwstenen de adviesgroep gekozen heeft.

2.3 Bijeenkomst cultuurmakers

Bij cultuurmakers is inbreng opgehaald middels een bijeenkomst. Hier waren 16 cultuurmakers aanwezig die actief zijn in diverse disciplines zoals beeldende kunst, theater en muziek. Ook heeft 1 cultuurmaker achteraf schriftelijk input aangeleverd (zie bijlage 3 voor het verslag van de bijeenkomst).

2.4 Bijeenkomst culturele verenigingen en informele groepen

Om inbreng op te halen bij culturele verenigingen en informele groepen is er een bijeenkomst georganiseerd. Voorafgaand aan de bijeenkomst is er een enquête uitgezet die door 19 culturele verenigingen en groepen is ingevuld. De enquête is gebaseerd op de indicatoren van vitale amateurkunstgroepen die Kunstloc Brabant i.s.m. Pyrrhula Research heeft opgesteld². De enquête diende als basis om gericht het gesprek aan te kunnen gaan tijdens de bijeenkomst. Hier waren 28 mensen aanwezig die lid zijn van een culturele vereniging of groep (zie bijlage 4 voor het verslag van de bijeenkomst).

2.5 Gesprekken stakeholders

Tevens zijn er gesprekken gevoerd met diverse (individuele) stakeholders, zoals Stichting Leergeld, interne cultuur coördinatoren in het basisonderwijs, CKV docent, Het Kunstlokaal, De Eendracht, Bibliotheek de Lage Beemden en De Bunker.

¹ Cultuurconnectie, LKCA, VNG en de Raad van twaalf. Bouwen aan beleid voor cultuur in onderwijs en vrije tijd. www.cultuurbeleidscholenenvrijetijd.nl

² Kunstloc Brabant. Toekomstrijk. www.kunstlocbrabant.nl/kennis-inspiratie/toekomstrijk-56034

3. OMGEVINGSANALYSE

Voor een goed onderbouwde visie op cultuur is het van belang om eerst inzicht te hebben in de omgeving waarin het cultuurbeleid actief wordt. Daarom zijn de landelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur in kaart gebracht. Ook is er nagegaan wat de beleidsmatige context op zowel landelijk, provinciaal als gemeentelijk niveau is. Ten slotte is onderzocht hoe het huidige cultuuraanbod van gemeente Gemert-Bakel eruitziet.

3.1 Trends en ontwikkelingen

Onze maatschappij is continu in beweging en aan veranderingen onderhevig. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de kunst en cultuursector en moeten daarom meegenomen worden in het cultuurbeleid.

3.1.1. Beroepspraktijk

De creatieve beroepspraktijk staat bekend als onzeker³. Mensen die werken in de culturele sector hebben vaak een zwakke positie op de arbeidsmarkt. De laatste jaren zijn er verschillende acties ondernomen op deze positie te versterken. Zo kwam de Sociaal-Economische Raad (SER) samen met de Raad voor Cultuur met een advies met vier oplossingsrichtingen⁴:

- Vergroten verdienvermogen van de culturele en creatieve sector.
- Verbeteren inkomenszekerheid van werkenden.
- Bevorderen van scholing en duurzame inzetbaarheid.
- Versterken van de sociale dialoog.

Ook is de **Fair Practice Code** opgesteld. Dit is een Nederlandse richtlijn voor het ondernemen en werken in de kunsten-, cultuur- en creatieve sector om bij te dragen aan een gezonde arbeidsmarkt. Deze richtlijn is gebaseerd op vijf kernwaarden: solidariteit, diversiteit, duurzaamheid, vertrouwen en transparantie. Een belangrijk uitgangspunt binnen deze code is de verstrekking van een redelijke (fair) vergoeding c.q. salaris aan ondernemers en werknemers in de culturele sector.

In de Meerjarenbrief van staatssecretaris Uslu uit 2022 is het versterken van de positie van de culturele en creatieve professional een van de vijf hoofdonderwerpen. Ondertussen blijft het aantal zzp'ers dat werkzaam is in de culturele sector toenemen. Veel van hen hebben niet de (financiële) ruimte om nieuw aanbod te ontwikkelen of zich verder te professionaliseren.

3 Cultuurmonitor. Thema Beroepspraktijk. www.cultuurmonitor.nl/thema/beroepspraktijk

4 SER & Raad voor Cultuur. Passie gewaardeerd: Versterking van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector.

3.1.2. Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

Toegang tot kunst en cultuur is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Dit komt door zichtbare en onzichtbare drempels. Voor minima zijn er financiële drempels, voor laaggeletterden zijn er informatieve of digitale drempels en voor mensen met een beperking zijn er fysieke drempels. Om diversiteit en inclusie binnen de cultuursector te bevorderen is in 2019 de **Code Diversiteit en Inclusie** opgesteld door de gezamenlijke brancheverenigingen in de culturele en creatieve sector. Dit is een praktisch instrument voor leden van besturen, raden van toezicht, directies en medewerkers van publieksgefinancierde culturele instellingen. De Code biedt concrete handreikingen om de kunst- en cultuursector voor iedereen toegankelijk te maken, ongeacht gender, afkomst, beperking of inkomen.

3.1.3. Cultuurparticipatie

Negen op de tien Nederlanders bezoekt jaarlijks minimaal een keer een culturele activiteit. In 2022 lag het cultuurbezoek daarmee weer bijna op het niveau van voor corona. Kunstbeoefening wordt gedaan door 55% van de Nederlanders. Dit percentage is ongeveer gelijk sinds de eerste metingen in 2012⁵.

Crisissen zoals de wooncrisis, de stijgende energieprijzen en de inflatie hebben vermoedelijk wel invloed op de cultuurdeelname. Gezinnen gaan hierdoor achteruit in hun besteedbaar inkomen en uit onderzoek blijkt dat mensen met een lager inkomen minder participeren aan cultuur. Jeugdfonds Sport en Cultuur vreest dat ouders door toenemende financiële zorgen gaan bezuinigen op sportclubs, muziek, dans en cultuur voor kinderen en jongeren⁶.

3.1.4. Cultuur en welzijn

De vraag naar zorg en de zorgkosten dreigen de komende jaren sterk te stijgen. Kunst en cultuur kan veel betekenen voor gezondheid, de zorg- en welzijnssector. Dit blijkt onder andere uit een rapport van de World Health Organization en Culture for Health Europe. Bewijs toont aan dat culturele activiteiten kunnen bijdragen aan de kwaliteit van leven, fysiek en mentaal welzijn, meer sociale binding, vermindering van depressie en angststoornissen en de verbetering van de kwaliteit van leven voor mensen met chronische ziekten. Er zijn al veel culturele initiatieven die de nu nog vaak gescheiden domeinen van cultuur en zorg samenbrengen⁷.

3.1.5. Jongeren en cultuur

Uit de monitor amateurkunst 2021 blijkt dat 46% van de 13- tot 24-jarigen aan een vorm van kunstbeoefening doet; jongeren onder de 18 meer dan jongeren boven de 18.

De soorten kunstactiviteiten waar jongeren zich mee bezig houden zijn⁸: beeldend werk (23%), een muziekinstrument bespelen (21%), kunstzinnige fotografie of film (19%), zingen (13%), creatief schrijven (13%), dansen (11%) of theater (5%). Binnen deze categorieën zijn de hiphopdisciplines (rap en spoken word, breakdance, graffiti o.a.) enorm populair.

Het beoefenen van kunst en cultuur is erg waardevol voor jongeren. Ze krijgen de mogelijkheid voor zelfexpressie en exploratie. Zo kan het ze onder andere helpen met een positiever zelfbeeld, sociale vaardigheden en doorzettingsvermogen. Om jongeren te enthousiasmeren voor het (blijven) beoefenen van kunst en cultuur en om zich optimaal te kunnen ontwikkelen, zijn er een aantal factoren van belang. Jongeren moeten zelf de regie krijgen, gestimuleerd worden om te experimenteren, zich veilig en betrokken voelen en gecoacht worden. Daarnaast moet er worden aangesloten bij de belevingswereld van jongeren.

5 Cultuurmonitor. Thema Cultuur en participatie. www.cultuurmonitor.nl/thema/cultuur-en-participatie

6 Jeugdfonds Sport & Cultuur vreest dat toename armoede ten koste gaat van sport en cultuur voor kinderen. www.jeugdfondssportencultuur.nl/nieuws/jeugdfonds-sport-cultuur-vreest-dat-toename-armoede-ten-koste-gaat-van-sport-en-cultuur-voor-kinderen

7 Kunstloc Brabant. Kunst is gezond. www.kunstlocbrabant.nl/kennis-inspiratie/kunst-is-gezond-11470

8 LKC.A Kennisdossier Cultuur en jongeren. www.lkca.nl/artikel/cultuur-en-jongeren

De huidige generatie beoefent kunst en cultuur vaak individueel en zelfstandig. Ze vinden bijvoorbeeld hun eigen muzieklus op het internet. Daarnaast organiseren ze zich vaker informeel en in tijdelijke projecten. Ze verbinden zich dan ook minder snel aan een vereniging. De wat oudere jongeren (vanaf 17 jaar) doen ook vaker aan meer verschillende vormen van kunst en cultuur. Hier ligt dus een kans om activiteiten aan te bieden die voor kruisbestuiving tussen disciplines zorgen.

3.2 Beleidsmatige context

Het rijk, de provincie en de gemeente voeren allen cultuurbeleid. Ieder heeft eigen autonomie en beleidsverantwoordelijkheid. De rol van de rijksoverheid is vooral voorwaardenscheppend, de provincie zorgt voor cultuur die van belang is voor de regio en de gemeente zorgt voor de feitelijke kennismaking met en deelname aan de cultuur. In de volgende paragrafen wordt verder beschreven welk beleid ze voeren.

3.2.1. Landelijk beleid

Cultuurfinanciering

Het rijk verstrekt subsidie aan de culturele sector via de culturele basisinfrastructuur (BIS). Rijk, provincies en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de culturele infrastructuur in Nederland. Gemeenten en provincies bieden ruimte aan (nieuwe generaties) makers door werkplaatsen en ateliers beschikbaar te stellen en houden de bibliotheek, lokale musea en podia toegankelijk. Eerder is er door het culturele veld en De Raad voor Cultuur gepleit voor een eerlijkere verdeling van subsidies over de regio. In de BIS 2025-2028 gaat daarom 46% naar culturele instellingen uit de regio⁹.

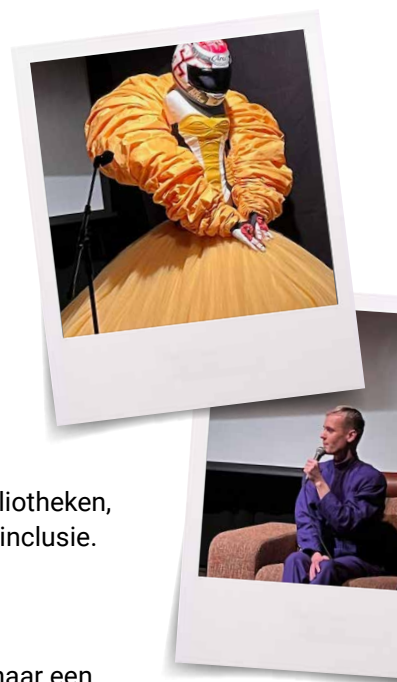
Ook zijn er zes Rijkscultuurfondsen: Fonds Podiumkunsten, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds (voor beeldende kunst en erfgoed), Het Nederlands Filmfonds, Het Nederlands Letterenfonds (voor schrijvers, vertalers, uitgevers en festivals) en Fonds voor Cultuurparticipatie. Zij zorgen voor doorstroming, vernieuwing, talentontwikkeling en zoeken actief naar verbinding met publiek, makers, kunstenaars en regio. De fondsen financieren instellingen en ondersteunen makers en projecten.

Het streven is dit huidige stelsel van cultuurfinanciering te herzien. Daarom is het ministerie van OCW momenteel bezig met een vernieuwingsagenda. De hoofduitdagingen hierin zijn onder meer: 'samenwerking tussen de overheden, de figuur van de (stedelijke) cultuurregio's, een breder beoordelingsinstrumentarium en de functie van de bis en rijkscultuurfondsen'¹⁰.

Landelijk cultuurbeleid 2023-2025

De uitgangspunten van het landelijke cultuurbeleid voor de jaren 2023-2025 zijn beschreven in de Meerjarenbrief van voormalig staatssecretaris Uslu van 04-11-2022. Deze zijn:

- **Het versterken van de positie van de culturele en creatieve professional**
Er worden maatregelen genomen om vaste dienstverbanden en fair pay te stimuleren. Ook worden er meer kansen gecreëerd voor makers.
- **Inzet van creativiteit bij complexe maatschappelijke transities**
Er wordt getracht de kracht van creativiteit beter te benutten door het stimuleren van praktijkgericht onderzoek. Ook wordt erfgoed beschermd in en gebruikt bij ruimtelijke opgaven. Ten slotte wordt verduurzaming van monumenten en musea gestimuleerd.
- **Cultuur is overal en voor iedereen**
Er wordt extra geïnvesteerd in cultuur voor kinderen en jongeren, het versterken van bibliotheken, vernieuwing en samenwerking in de amateurkunst en het bevorderen van diversiteit en inclusie.
- **Investeren in de kansen van digitalisering**
Er wordt geïnvesteerd in de digitale transformatie van de cultuursector.
- **Erfgoed voor de toekomst**
Er wordt geïnvesteerd in de instandhouding van monumenten. Ook wordt er gestreefd naar een goede uitvoering van de gemoderniseerde Archiefwet. Daarnaast wordt de archeologie sector versterkt.

⁹ NOS. Meer subsidie voor culturele instellingen in de regio. www.nos.nl/artikel/2527229-meer-subsidie-voor-culturele-instellingen-in-de-regio

¹⁰ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Welke verbeteringen bevat de vernieuwingsagenda? www.cultuursubsidie.nl/contact/vraag-en-antwoord/vraag-11

Beleid kabinet-Schoof

De visie van het kabinet-Schoof op kunst en cultuur is onduidelijk. In het regeerprogramma van het kabinet-Schoof wordt kunst en cultuur niet benoemd. Op basis van de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is wel duidelijk dat het kabinet € 559 miljoen per jaar investeert in de culturele basisinfrastructuur 2025-2028 (bis), dat is € 146 miljoen meer per jaar dan in de vorige periode (2021-2024). Dit geld gaat naar 115 instellingen en de 6 Rijkscultuurfondsen. Op het terrein van talentontwikkeling klassieke muziek is geen enkele aanvraag geheel gehonoreerd. Daarom is jaarlijks een bedrag van € 1,9 miljoen vrijgemaakt waarmee het Fonds voor Cultuurparticipatie een meerjarige regeling voor talentontwikkeling kan ontwikkelen¹¹.

Daarnaast zijn er een aantal financiële maatregelen van het Kabinet-Schoof die naar verwachting negatieve effecten hebben op de culturele sector¹²:

- De btw-verhoging op cultuur van 9% naar 21%. Dit zorgt voor minder inkomsten vanuit het publiek en voor hogere kosten voor het inhuren van culturele professionals.
- De korting op het Gemeentefonds en de bezuinigen op het Ministerie van OCW. Deze zorgen voor mindere inkomsten vanuit de overheid.
- De verhoging van de kansspelbelasting en de beperking van de giftenaftrek. Dit zorgt voor minder inkomsten vanuit fondsen en donateurs.

3.2.2. Provinciaal beleid

De provincie investeert in een regionaal onderscheidend en divers cultureel aanbod in de betreffende regio. Dit doen zij via subsidie aan cultuur die van belang is voor de regio, zoals cultuureducatie en erfgoed. Ook zetten zij zich in voor spreiding van culturele (onderwijs)-voorzieningen in de regio.

Bestuursakkoord 2023-2027

In het bestuursakkoord 2023-2027 van de Provincie Noord-Brabant worden onder andere de plannen op het gebied van cultuur beschreven. In het kort zijn dit:

- Het proberen te bereiken van een mooi divers publiek met het culturele aanbod.
- Kunstenaars vaker betrekken om creatief mee te denken over oplossingen voor maatschappelijke opgaven.
- Het blijven inzetten van het Buurtcultuurfonds voor initiatieven die bijdragen aan ontmoetingen, samenwerken en samenleven.
- Het samen inspannen met BrabantStad voor de professionele instellingen onder andere om meer Rijksmiddelen naar Brabant te krijgen.
- Het mogelijk maken dat alle Brabantse jongeren deel kunnen nemen aan cultuur en kennis maken met het Brabants Erfgoed. Bijvoorbeeld door middel van het voorzetten van het project 'Museumschatjes'.

11 OCW-begroting 2025: basis op orde, kwaliteit omhoog. www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/eppo-bruins/nieuws/2024/09/17/ocw-begroting-2025-basis-op-orde-kwaliteit-omhoog

12 Miljoenennota 2025: donkere wolken voor kunst en cultuur. www.kunsten92.nl/miljoenennota-2025-donkere-wolken-voor-kunst-en-cultuur

Provinciaal opererende organisaties

Kunstloc Brabant is de kennis- en uitvoeringsorganisatie voor Noord-Brabant. Op basis van het Uitvoeringsprogramma Cultuur van de provincie Noord-Brabant werkt Kunstloc voor gemeenten, onderwijs, de culturele sector, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Ze bieden expertise, netwerk en toegang tot financiële ondersteuning.

Daarnaast werkt de Provincie Noord-Brabant ook samen met Cubiss (ondersteuningsorganisatie bibliotheken), Het Cultuurfonds (subsidies) en Brabant C (subsidies cultuur met maatschappelijke impact).

3.2.3. Gemeentelijk beleid

Programmaliijnen

Het belang van kunst en cultuur in de gemeente Gemert-Bakel komt terug in twee programmaliijnen, te weten Vitale kernen en Een stevige sociale basis.

De gemeente Gemert-Bakel wordt gekenmerkt door de zeven kerkdorpen. Dorpen met een sterke gemeenschapszin en betrokkenheid, maar met de uitdaging om de kerkdorpen nu en in de toekomst vitaal te houden. Om de kernen vitaal te houden is veel nodig. Voldoende woningen, voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg, welzijn en detailhandel, voldoende banen, veiligheid en een goede bereikbaarheid. Daarnaast wordt ruimte gevraagd om te ondernemen, sporten, ontmoeten, recreëren en ook om invulling te geven aan cultuur. Al deze factoren dragen bij aan de vitaliteit van de kernen. In dit cultuurbeleid werken we de bijdrage van cultuur voor de vitaliteit van de kernen verder uit.

De visie van het programma Stevige Sociale basis is als volgt: Iedereen in Gemert-Bakel kan meedoen, zich ontwikkelen binnen zijn of haar mogelijkheden en aan de samenleving bijdragen. Dit heeft een positief effect op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. Iedereen doet ertoe, ongeacht leeftijd, genderidentiteit, beperking, cultuur en achtergrond. Deze visie is uitgewerkt in een aantal ambities. Er is meer inzet op een gezond en actief leven, met aandacht voor preventie, een betere kansengelijkheid en een steviger netwerk, waarbij de inwoner centraal staat. Dit cultuurbeleid kan een bijdrage leveren aan het realiseren van deze ambities.

Vernieuwingsagenda cultuurbestel

De VNG heeft als reactie op de vernieuwingsagenda cultuurbestel 2029 een propositie opgesteld voor een gezamenlijke gemeentelijke visie op cultuurbeleid. Hierbij zijn wethouders, ambtenaren cultuur van diverse gemeenten, vertegenwoordigers van de culturele sector en ambtenaren van het ministerie van OCW betrokken. Aan de hand van de vier pijlers zijn er doelen opgesteld en wordt er geschetst hoe gemeenten kunnen bijdragen aan het realiseren daarvan.

De pijlers zijn:

- **Cultuurwaarden** - erkenning van de waarden van cultuur voor inwoners en voor de samenleving als geheel
- **Cultuurstimulering** - de basis voor een leven lang leren, meedoen aan en genieten van cultuur
- **Cultuurspreiding** - gericht op samenhang van cultuurvoorzieningen in alle delen van het land
- **Cultuurfanciering** - een duurzame financieringswijze.

In het gemeentelijk cultuurbeleid van Gemert-Bakel worden bovenstaande pijlers en doelen ook meegenomen.

3.4 Huidige cultuuraanbod Gemert-Bakel

Om handvatten te bieden voor gemeentelijk cultuurbeleid heeft de VNG een ringenmodel ontwikkeld (zie figuur). Het model geeft een overzicht van de basisinfrastructuur voor gemeenten van verschillende grootte.

Uitgangspunt van het ringenmodel is dat de culturele infrastructuur van gemeenten door de volgende factoren wordt bepaald: financiële armslag, beleidshistorie, ligging, geloofsovertuiging en het ambitieniveau van de lokale politiek. Er dient hierbij wel duidelijk te worden aangegeven dat het model niet bepalend is. Het voorzieningenniveau kan worden afgestemd op de demografische kenmerken en de behoefte van de inwoners.

Op 1 januari 2024 had de gemeente Gemert-Bakel 31.435 inwoners. Dit betekent dat Gemert-Bakel volgens het model zou moeten beschikken over de voorzieningen die in de eerste twee ringen worden benoemd. Dit is voor het grootste gedeelte het geval; op enkele onderdelen wordt er niet aan voldaan. Dit is met name op het gebied van beeldende kunst, bouwkunst en vormgeving.

- **Film**

De Eendracht vertoont wekelijks een film waarmee Gemert-Bakel beschikt over een filmvertoner.

- **Media en letteren**

Gemert-Bakel beschikt over een openbare bibliotheek waarvan de hoofdlocatie in de Eendracht in Gemert gevestigd is en een tweede kleinere locatie in Bakel in De Wilbertsdries. De bibliotheek organiseert ook literaire activiteiten het Literair Café. Omroep Centraal TV is de lokale omroep in de gemeente.

- **Cultureel erfgoed**

Gemert-Bakel beschikt over een gemeentearchief en er zijn meerdere heemkundekringen actief. Met het Boerenbondsmuseum heeft de gemeente een cultuurhistorisch museum.

- **Beeldende kunst, bouwkunst en vormgeving.**

Gemert-Bakel beschikt over diverse kunstwerken in de openbare ruimte. Tentoonstellingsruimte is er in het Kunstlokaal. Lokale cultuurmakers geven echter aan dat deze ruimte niet geschikt is voor groter of ruimtelijk werk. Een geschikte tentoonstellingsruimte wordt daarom gemist. De gemeente heeft ook geen actieve percentageregeling en geen aankoopfonds.

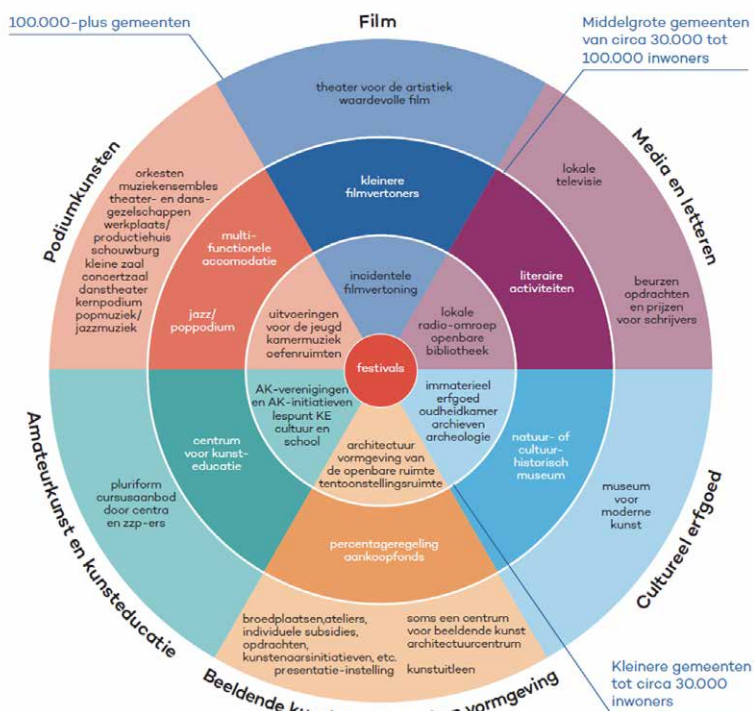
- **Amateurkunst en kunsteducatie**

Gemert-Bakel beschikt met het Kunstlokaal over een centrum voor cultuureducatie. Ook zijn er in alle kernen diverse amateurkunstverenigingen zoals koren, orkesten en toneelverenigingen.

- **Podiumkunsten**

De kleine kernen beschikken allen over een multifunctionele accommodatie met podium. In Bakel is er een podium in het Parochiehuis, in Handel Time Out (capaciteit 5.000) en in Gemert zijn er theater de Eendracht (500), Podium Nazareth (100) en poppodium de Bunker (250-300). Ook zijn er verschillende horecagelegenheden waar optredens plaatsvinden. Daarnaast kunnen er grote evenementen plaatsvinden in de buitenlucht of in een tent op het Ridderplein in Gemert. Er is hierdoor een divers aanbod aan podiumkunsten in Gemert-Bakel te bezoeken. Oefenruimte is onder andere beschikbaar in de MFA's, diverse horecagelegenheden en het Kunstlokaal.

Oefenruimte is onder andere beschikbaar in de MFA's, diverse horecagelegenheden en het Kunstlokaal.

13 VNG. Samen cultuur borgen. www.vng.nl/nieuws/gemeentelijke-inbreng-voor-het-nieuwe-cultuurbestel

14 Met een percentageregeling wordt een percentage van het budget voor de bouw, verbouw of renovatie van gemeentelijke vastgoed of bij ontwikkelprojecten door of in opdracht van de gemeente besteed aan kunst in de openbare ruimte of kunstige verfraaiing van een gebouw.

Om kunst en cultuur in Gemert-Bakel naar een hoger niveau te tillen zetten we in dit cultuurbeleid in op vier hoofdthema's.

In dit hoofdstuk worden per hoofdthema de doelstelling, wat er al gebeurt op dit gebied, wat we signaleren en wat we gaan doen beschreven. Dit wordt in hoofdstuk 5 'Uitvoeringsagenda' omgezet in concrete acties. Hierbij maken we onderscheid in behouden, versterken en verbinden.

4.1 Opgroeien met cultuur

4.1.1. Doelstelling

Het is belangrijk dat alle kinderen en jongeren kennis maken met kunst en cultuur en de mogelijkheid krijgen dit te beoefenen. Cultuurdeelname levert hen plezier en ontspanning op. Daarnaast leren ze vaardigheden die hun hele leven van pas komen zoals creativiteit¹⁵. Uit onderzoek naar muziekeducatie blijkt dat dit bijdraagt aan de luistervaardigheid en ontwikkeling van de emotionele intelligentie van kinderen¹⁶.

Bij jongeren blijkt dat kunst en cultuur ook bijdraagt aan een positiever zelfbeeld, sociale vaardigheden, verantwoordelijkheid nemen, doorzettingsvermogen, concentratievermogen en een sterker sociaal netwerk¹⁷. De scholen gaven aan dat cultuurparticipatie voor hen ook belangrijk is in kader van het burgerschapsonderwijs. Kinderen en jongeren leren met kunst en cultuur vaardigheden die nodig zijn om goed te kunnen participeren in de samenleving en om daaraan te kunnen bijdragen¹⁸. De doelstelling van dit thema is daarom:

Alle kinderen en jongeren in Gemert-Bakel maken kennis met kunst en cultuur en hebben de mogelijkheid zelf kunst en cultuur te beoefenen en hun creativiteit te ontwikkelen.

15 Geoffrey Crossick & Patrycja Kaszynska. Understanding the value of arts & culture. The AHRC Cultural Value Project.

16 Mark Mieras. Wat muziek doet met kindhersen. www.mieras.nl/schrijven/wat-muziek-doet-met-kindhersen

17 LKCA. Kennis Cultuur en jongeren. www.lkca.nl/artikel/cultuur-en-jongeren/?n=effecten

4.1.2. Wat gebeurt er al?

In Gemert-Bakel maken kinderen en jongeren al op diverse manieren kennis met kunst en cultuur en doen ze aan kunstbeoefening. Op alle scholen in Gemert-Bakel wordt hier aandacht aan besteed.

Zo maken ze onder andere gebruik van het Kunstmenu van de Eendracht, het cultuureducatieaanbod van het Kunstlokaal, activiteiten van de Bibliotheek en muzieklessen in samenwerking met verenigingen. Ook in hun vrije tijd beoefenen kinderen en jongeren cultuur. Dit gebeurt onder andere individueel, bij het Kunstlokaal, via activiteiten van de bibliotheek, bij verenigingen, bij dansscholen en bij privédocenten. Om cultuureducatie en deelname verder te stimuleren lopen vanuit de gemeente momenteel de volgende acties:

- **Cultuureducatie met kwaliteit**

Met de landelijke regeling Cultuureducatie met kwaliteit kunnen scholen investeren in activiteiten die bijdragen aan de verankering van cultuureducatie. Alle scholen in Gemert-Bakel nemen hier aan deel. Kunstlokaal heeft een intermediair in dienst die de scholen hierin begeleidt. Dit doen ze door middel van trainingen, co-creatie en co-teaching. Cultuureducatie met Kwaliteit is verlengd voor een vierde termijn die zal lopen van 2025 t/m 2028. Het is nog onduidelijk of en in welke vorm dit hierna een vervolg zal krijgen. De verwachting voor nu is dat er geen nieuwe termijn komt.

- **SJORS sportief en creatief**

In september bieden de buurtsportcoaches jaarlijks SJORS sportief en creatief aan. Alle basisschoolkinderen uit gemeente Gemert-Bakel krijgen een boekje met activiteiten van sport- en cultuuraanbieders waar ze aan kunnen deelnemen. Ze hoeven hiervoor geen lid te zijn van de vereniging of meteen een hele cursus af te nemen. Hierdoor kunnen ze op een laagdrempelige manier kennismaken met sport en cultuur. Aanbieders worden benaderd om deel te nemen aan SJORS sportief en creatief. In het boekje van 2024 staan slechts 4 culturele aanbieders: Kunstlokaal, Bibliotheek de Lage Beemden, Musis Sacrum Bakel en Fanfare St. Lucia. Er liggen hier dus nog kansen voor verenigingen en andere aanbieders om deel te nemen en kinderen met hun aanbod kennis te laten maken.

- **Financiële ondersteuning**

Voor sommige kinderen is er individuele financiële ondersteuning wanneer ze cultuur willen beoefenen. Stichting Leergeld ondersteunt gezinnen met ouders die onder 130% van het sociaal minimum verdienen (alleenstaanden 140%). Ze vergoeden de contributie of het lesgeld voor één buitenschoolse activiteit en benodigde spullen. Voor kinderen in Bakel is er ook nog het Roland de Kroon Fonds. Hierbij is de gemeente Gemert-Bakel niet actief betrokken. Zij bieden ondersteuning aan kinderen en jongeren tussen de 4 en 30 jaar en dragen bij in de contributie of het lesgeld en benodigde spullen.

- **Convenant Méér Muziek in de Klas**

In 2022 is het convenant Méér Muziek in de Klas gesloten tussen alle basisscholen in Gemert-Bakel, het Kunstlokaal, de muziekverenigingen en de gemeente Gemert-Bakel. Met het convenant wordt de visie onderstreept dat muziek belangrijk is voor iedereen en het belangrijk is dat alle kinderen in Gemert-Bakel muziekonderwijs krijgen op school. Via het Nationaal Programma Onderwijs waren incidentele middelen beschikbaar die zijn ingezet om muziekonderwijs op de scholen in Gemert-Bakel te organiseren t/m schooljaar 2024-2025.

4.1.3 Wat signaleren we?

Uit de gesprekken die gevoerd zijn met het onderwijs, Stichting Leergeld en Kunstlokaal komt een aantal aandachtspunten voor dit thema naar voren.

- ***Gezinnen en jongeren ervaren soms een hoge drempel voor het bezoeken van cultuur***

Gezinnen en jongeren die niet gewend zijn aan cultuurdeelname ervaren een hoge drempel voor het bezoeken of beoefenen van kunst en cultuur. Ze weten niet wat ze kunnen verwachten en hoe ze zich moeten gedragen. Onbekend maakt zo onbemind. Ook voelen ze zich niet altijd thuis in bijvoorbeeld het Kunstlokaal, een museum of filmhuis omdat ze het gevoel hebben dat het voor mensen met een andere achtergrond of ouderen is. Door kinderen en jongeren te ondersteunen bij het kennis maken met kunst en cultuur worden ze deze drempel over geholpen en kunnen ze ervaren hoe waardevol het kan zijn.

- ***Sport gaat voor op cultuur***

Vanuit financieel of praktisch oogpunt is het voor kinderen in sommige gevallen enkel mogelijk om één hobby te beoefenen. Sport gaat dan vaak voor op cultuur, waardoor kinderen buiten school geen mogelijkheid hebben om zelf cultuur te beoefenen.

- ***Scholen hebben een vol programma en beperkte middelen***

(Extra) culturele activiteiten passen daarom niet altijd in het programma of zorgen voor meer werkdruk voor docenten. In het primair onderwijs hebben niet alle docenten evenveel affiniteit met kunst en cultuur waardoor het lastiger voor hen is hier onderwijs in te geven. Er zijn vaak niet voldoende financiële middelen om kunstvakdocenten in te kunnen huren. In het voorgezet onderwijs merken ze dat meedoen aan (extra) projecten door tijdsgebrek van docenten niet altijd gaat. Activiteiten moeten tussen de drukke werkzaamheden door geregeld worden of vragen een tijdsbesteding in de avond of het weekend.

- ***Scholen en jongeren moeten uitwijken naar andere gemeenten voor bepaald aanbod***

Er is weinig aanbod in Gemert-Bakel op het gebied van exposities en musea die door of met kinderen en jongeren te bezoeken zijn. Hierdoor moeten scholen uitwijken naar andere gemeenten. Voor sommige scholen in het primaire onderwijs is het lastig om vervoer te organiseren om aanbod buiten de gemeente te bezoeken. Daarom komt dit maar beperkt van de grond.

De Eendracht biedt verscheidene films en voorstellingen, maar voor breder aanbod moet uitgeweken worden naar grotere gemeenten zoals Helmond en Eindhoven. Vooral jongeren maken hier gebruik van, uit eigen beweging of vanuit de lessen CKV op de middelbare school.

- ***Scholen hechten belang aan cultuur in het kader van burgerschap***

Sinds 2021 moeten scholen actief burgerschap en sociale cohesie bevorderen¹⁸. Met burgerschap wordt het vermogen bedoeld om actief deel te kunnen nemen aan de democratische samenleving. Het is hierbij van belang dat leerlingen leren hoe zij zich moeten verhouden tot mensen met andere opvattingen en hoe ze op een respectvolle wijze met verschillen tussen mensen kunnen omgaan. De scholen geven aan dat ze voor kunst en cultuur een rol zien in het verbeteren van burgerschapsvaardigheden onder leerlingen. Kunst toont de wereld vanuit diverse perspectieven en geeft zo de mogelijkheid om te reflecteren op normen en waarden en inzicht in maatschappelijke thema's te verkrijgen.

4.1.4 Wat gaan we doen?

Om de doelstelling te realiseren gaan we het volgende doen:

We behouden:

- **Het lokale aanbod**

We vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren dichtbij in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur. Dit maakt de drempel om naar cultuur toe te gaan of het zelf te beoefenen kleiner. Daarom behouden en versterken we het lokale culturele aanbod in alle kernen. Aandachtspunt hierbij is een expositieruimte voor beeldende kunst. Dit wordt zowel door de scholen als cultuurmakers gemist.

- **De ondersteuning van scholen bij cultuureducatie**

Het onderwijs is de plek waar alle kinderen en jongeren met cultuur in aanraking komen. In welke mate verschilt per school. Om alle kinderen en jongeren een gelijkwaardige kans te geven cultuur te beoefenen, ondersteunen we de scholen bij cultuureducatie. Dit doen we onder andere via het programma Cultuureducatie met kwaliteit. Vanuit deze regeling blijft Kunstlokaal trainingen, co-creatie en co-teaching aanbieden binnen scholen (zie ook 4.1.2).

We versterken:

- **Initiatieven die kinderen en jongeren de drempel over helpen**

Aangezien kinderen en jongeren een drempel kunnen ervaren om deel te nemen aan culturele activiteiten, proberen we deze zoveel mogelijk weg te nemen of helpen we kinderen en jongeren de drempel over. Dit doen we samen met onder andere scholen, kinderopvanginstellingen, jongerenwerk en het culturele veld. We stimuleren meer culturele verenigingen om deel te nemen aan Sjors sportief en creatief.

- **Initiatieven in het kader van cultuur en burgerschap**

Kunst en cultuur spelen een belangrijke rol in het ontwikkelen van burgerschapsvaardigheden. We stimuleren daarom initiatieven die cultuur en burgerschap verbinden.

- **Het convenant Méér muziek in de klas**

We blijven het convenant Méér muziek in de klas ondersteunen. Omdat de middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs aflopen, onderzoeken we samen met de convenantpartners hoe we een impuls kunnen geven zodat muziek in de klas geborgd kan blijven.

**Creative
Lab.**
MULTIMEDIA
playground
powered by KUNSTLOKAAL

We verbinden...

• Kinderen en jongeren met het culturele veld en culturele initiatieven

Om cultuurdeelname van kinderen en jongeren te stimuleren, verbinden we kinderen en jongeren met het culturele veld en culturele initiatieven. Dit kan zowel binnen als buiten school plaatsvinden. Een cultuurcoach kan hierin ondersteunen door de verbindingen te leggen tussen diverse partijen en te ondersteunen bij het opzetten van nieuwe projecten. Bij projecten op school kan de cultuurcoach docenten ontlasten.

In het kader van het programma van Cultuureducatie met Kwaliteit neemt Kunstlokaal deze rol als verbinder met de scholen al op zich. Desondanks vinden we het belangrijk hier extra aandacht aan te besteden. Ten eerste om zo ook verbindingen buiten school te kunnen leggen. Ten tweede omdat Cultuureducatie met Kwaliteit naar verwachting geen vervolg krijgt. We zullen dan op een andere manier de verbinding moeten blijven aanjagen.

4.2 Cultuurmakers maken de cultuur

4.2.1 Doelstelling

Voor cultuur zijn cultuurmakers nodig. Mensen die zelf kunst maken, in de breedste zin van het woord. Maar ook mensen die activiteiten organiseren waardoor anderen kunst en cultuur kunnen ervaren. Zij bieden de inwoner van Gemert-Bakel plezier, ontspanning, inspiratie, een nieuwe kijk, ontmoeting en nog veel meer. Mede door hen is Gemert-Bakel een plezierige en levendige plek om te wonen. Daarom is het belangrijk dat er een prettig werkklimaat is voor cultuurmakers in Gemert-Bakel. Zo kunnen zij zich blijven ontplooien en nieuwe initiatieven blijven ontwikkelen. Daarnaast is het van belang dat zij voldoende mogelijkheden hebben om hun werk te presenteren aan inwoners. Zo kunnen inwoners op een laagdrempelige manier in aanraking komen met kunst en cultuur. De doelstelling van dit thema is daarom:

Gemert-Bakel heeft een prettig werkklimaat voor cultuurmakers en voldoende mogelijkheden om hun werk te presenteren aan de inwoners.

4.2.2 Wat gebeurt er al?

Er zijn diverse cultuurmakers in de gemeente actief die kunst maken in verschillende disciplines (beeldende kunst, muziek, theater, dans ect). Hun werk is onder andere te bewonderen tijdens de Open atelierroute in de diverse kernen of bij Kunst op locatie in het Kunstlokaal. Ook wordt er regelmatig het Cultuurcafé georganiseerd in de Bunker. Tijdens deze avonden staat een cultuurmaker centraal. Daarnaast zijn er verscheidende cultuurmakers actief die activiteiten organiseren. Grote evenementen zijn bijvoorbeeld Bakel Streetrock of het Zebrafestival.

4.2.3. Wat signaleren we?

Uit de bijeenkomst voor cultuurmakers en gesprekken die gevoerd zijn met de afdeling Openbaar Beheer en het gemeentearchief komen een aantal aandachtspunten voor dit thema naar voren.

- ***Cultuurmakers en scholen hebben behoefte aan meer expositieruimte in Gemert-Bakel***

Er is een aantal mogelijkheden om te exposeren in Gemert-Bakel zoals de expositieruimte van Kunst op Locatie in het Kunstlokaal en de hal in het gemeentehuis. Tevens zijn er in het verleden exposities georganiseerd in woonkamers en winkels. Maar deze ruimtes hebben allen een andere hoofdfunctie. Hierdoor ontbreken de faciliteiten om kunst goed te exposeren en te bekijken. Het werk komt zo minder tot zijn recht. Ook geven de cultuurmakers aan dat er momenteel geen expositieruimte in Gemert-Bakel is waar groot en/of ruimtelijk werk geëxposeerd kan worden. Daarnaast missen de basisscholen een expositieruimte die ze met kinderen kunnen bezoeken.

- ***Cultuurmakers willen vaker kennis uitwisselen***

Veel cultuurmakers gaven aan dat ze behoefte hadden aan het delen van kennis met andere cultuurmakers. Maar nog niet iedereen heeft hier voldoende mogelijkheden voor. Er leeft dan ook de wens voor een gezamenlijke werkruimte waar cultuurmakers van verschillende disciplines kunnen werken en elkaar ontmoeten. Zo kunnen ze elkaar versterken en kunnen er nieuwe initiatieven ontstaan.

- ***Cultuurmakers hebben behoefte aan meer ondersteuning***

De cultuurmakers gaven aan behoefte te hebben aan ondersteuning op het gebied van subsidieaanvragen, regelgeving en sponsoring. Dit is met name relevant voor startende cultuurmakers.

- ***Cultuurmakers hebben behoefte aan meer mogelijkheden voor promotie van hun werk binnen Gemert-Bakel***

De cultuurmakers geven aan dat zij onvoldoende mogelijkheden ervaren om hun werk of activiteiten te promoten binnen Gemert-Bakel. De mogelijkheden die er wel zijn (o.a. een artikel in de krant) brengen vaak hoge kosten met zich mee waardoor dit niet altijd een optie is.

- **Cultuurmakers ervaren soms regeldruk**

Bij het organiseren van evenementen krijg je als cultuurmaker te maken met regelgeving. Zo moeten er bijvoorbeeld vergunningen worden aangevraagd en legeskosten betaald. Sommige cultuurmakers ervaren dit als een tijdrovend en ingewikkeld proces. Daarnaast komen door regelgeving niet alle initiatieven van de grond. Het lukt dan bijvoorbeeld niet om een geschikte locatie voor een concert te vinden.

- **Kunst in de openbare ruimte**

In het verleden had de gemeente Gemert-Bakel geen beleid omtrent kunstwerken in de openbare ruimte. Daardoor is ook het beheer van kunstwerken niet eerder cyclisch opgenomen of geregeld. En ontbreekt er structureel budget voor het onderhoud van kunstwerken. Momenteel is de gemeente Gemert-Bakel bezig met het opstellen van beleid voor kunst in de openbare ruimte. Daaropvolgend zal er een beheerplan opgesteld worden. Daarnaast worden kunstwerken of kunstzinnige verfraaiing niet meer actief meegenomen bij nieuwbouw of herinrichting. Recentelijk is er een kunstwerk vanwege een herinrichting verwijderd maar niet teruggeplaatst. In gemeenten wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de 1% regeling om kunst in de openbare ruimte of kunstzinnige verfraaiing van gebouwen te garanderen. In het kunstbeleid van de gemeente Gemert-Bakel uit 1999 is deze regeling ook opgenomen, hier is de laatste jaren daarentegen geen uitvoering meer aan gegeven.

- **De gemeentelijke kunstcollectie**

Het gemeentearchief beheert de kunstcollectie van de gemeente. Deze bestaat uit ongeveer 300 werken van ongeveer 50 verschillende kunstenaars. De gemeente heeft deze werken zelf aangeschaft of verkregen middels de BKR-regeling¹⁹. Momenteel hangt een deel van deze kunstwerken in het gemeentehuis of bij scholen. Het grootste deel wordt in het archief bewaard.

Het beheer van de kunstcollectie kent enkele aandachtspunten. Zo is het klimaat in het archief niet geschikt voor het goed conserveren van de kunst waardoor de kwaliteit en waarde van de kunst achteruitgaat. Daarnaast is er vanwege de anders hoge kosten voor gekozen om de kunst uit de collectie te verzekeren voor maximaal 10.000 euro. Wanneer kunstwerken herstelt moeten worden kan dit bedrag daarentegen makkelijk overschreden worden. Er moeten daarom keuzes gemaakt worden wat er in de toekomst gedaan wordt met deze collectie: (deels) afstoten of bewaren. En hoe we de kunst goed gaan conserveren en verzekeren.

¹⁹ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Beeldend kunstenaarsregeling.
[www.kennis.cultureelerfgoed.nl/index.php/Beeldende_Kunstenaarsregeling_\(deelcollectie\)](http://www.kennis.cultureelerfgoed.nl/index.php/Beeldende_Kunstenaarsregeling_(deelcollectie))

4.2.4 Wat gaan we doen?

Om de doelstelling te realiseren gaan we het volgende doen:

We behouden:

- **Financiële ondersteuning projecten**

We blijven projecten van vrijwilligersorganisaties financieel ondersteunen met een projectsubsidie.

Deze subsidie is bedoeld voor een samenhangend geheel van activiteiten, dat gedurende een bepaalde tijdspanne wordt uitgevoerd, om een specifiek doel te bereiken. De activiteiten zijn te omschrijven als: beleidsintensiverend of vernieuwend, startend of als eenmalig evenement.

We versterken:

- **De waardering voor lokale cultuurmakers**

Aangezien cultuurmakers veel betekenen voor Gemert-Bakel waarderen en stimuleren we structureel.

Dit doen we in de vorm van een cultuurprijs die jaarlijks wordt uitgereikt. Een commissie bestaande uit cultuurmakers denkt mee over de verdere uitwerking.

Daarnaast zetten we ons al gemeente in voor Fair Pay. We brengen dit zelf in de praktijk en stimuleren de lokale culturele sector om dit toe te passen. We volgen hierbij de handreiking van de VNG.

- **De cultuurmakers door het terugdringen van de regeldruk**

Cultuurmakers ervaren soms regeldruk rondom het aanvragen van vergunningen, daarom proberen we dit te verminderen. Hier zijn al de eerste stappen in gezet. In het kader van het evenementen- en vrijwilligersbeleid wordt hier verder aandacht aan besteed.

- **Initiatieven die de culturele sector van Gemert-Bakel op de kaart zetten**

Gemert-Bakel heeft een levendige lokale culturele sector en er worden diverse culturele activiteiten georganiseerd. We vinden het belangrijk dat dit zowel lokaal als regionaal aandacht krijgt en gevierd wordt.

Daarom stimuleren en faciliteren we initiatieven die de culturele sector van Gemert-Bakel op de kaart zetten. Dit doen we door mee te denken bij de uitvoering. Daarnaast is er projectsubsidie aanwezig.

- **Het beheer van kunst in de openbare ruimte**

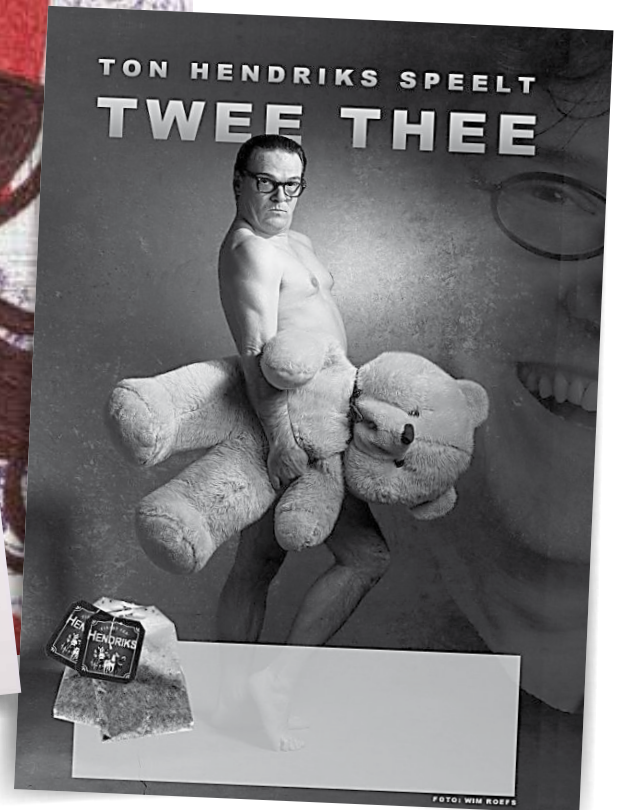
We stellen een beleids- en beheerplan op voor kunstwerken in de openbare ruimte. Bij uitvoering volgens het beheerplan wordt het onderhoud van de kunstwerken geborgd. Ook stimuleren we nieuwe kunstwerken door het opnieuw in gebruik nemen van een hernieuwde 1%-regeling.

- **De conservering en zichtbaarheid van de gemeentelijke kunstcollectie**

Het klimaat in het archief is niet geschikt voor het goed conserveren van de gemeentelijke kunstcollectie.

Daarom nemen we maatregelen om dit te verbeteren. Ook zorgen we dat de kunstcollectie vaker zichtbaar is voor het publiek door het organiseren van initiatieven zoals tentoonstellingen en een kunstuitleen.

We verbinden:

- **Partijen voor het realiseren van geschikte expositieruimte**

Cultuurmakers missen een geschikte ruimte om hun werk te exposeren. Tevens missen de scholen een plek dichtbij waar ze met hun leerlingen tentoonstellingen kunnen bezoeken. Daarom verbinden we verschillende partijen zoals cultuurmakers en het bedrijfsleven om een geschikte expositieruimte realiseren.

- **Cultuurmakers onderling ten behoeve van samenwerking en kennisuitwisseling**

De cultuurmakers gaven aan behoefte te hebben aan onderlinge ontmoeting en kennisuitwisseling. In de ideale vorm vindt dit plaats in een gezamenlijke werkplaats.

We stimuleren deze ontmoeting en kennisuitwisseling omdat cultuurmakers elkaar hiermee onderling kunnen versterken. Een cultuurcoach kan hier een verbindende rol in spelen. Ook de gemeente gaat vaker in gesprek met de lokale culturele sector. Dit kan door het oprichten van een cultuurcommissie.

- **Cultuurmakers met vragen aan personen met antwoorden**

De cultuurmakers hebben behoefte aan ondersteuning op het gebied van subsidieaanvragen, regelgeving en sponsoring. We realiseren een plek waar ze terecht kunnen met hun vragen. Mogelijk kan dit bij een cultuurcoach en andere lokale cultuurmakers. Een cultuurcoach kan indien gewenst verbindingen leggen met bedrijfsleven. Ook Kunstloc Brabant biedt ondersteuning voor cultuurmakers met informatie over bijvoorbeeld financiering en een digitaal netwerk.

- **Cultuurmakers aan promotiemogelijkheden**

Cultuurmakers hebben behoefte aan meer mogelijkheden om hun werk of activiteiten te promoten in Gemert-Bakel. Daarom zoeken we samen met cultuurmakers naar mogelijkheden om dit te verbeteren. Mogelijke oplossingen zijn het stimuleren van het gebruik van onsgemertbakel.nl en een cultuurpagina in het Gemerts Nieuwsblad. In de wegwijzer op onsgemertbakel.nl is daarnaast een overzicht te vinden van culturele verenigingen en culturaanbieders. Aangezien dit overzicht nog niet compleet is, stimuleren we hen zich op de website aan te melden.

4.3 Levendige cultuur, levendige gemeenschap

4.3.1 Doelstelling

We vinden het belangrijk dat Gemert-Bakel beschikt over vitale kernen. Dit is daarom het hoofddoel van het gemeentelijke programma Vitale Kernen (zie 3.2.3). Culturele voorzieningen en verenigingen dragen bij aan dit doel. Ze zorgen voor mogelijkheden tot recreatie, ontmoeting en ontwikkeling en houden zo een gemeente of dorp vitaal. Uit onderzoek blijkt dan ook dat culturele voorzieningen een gemeente aantrekkelijk maken om in te wonen²⁰.

In Gemert-Bakel zijn allerlei culturele verenigingen actief zoals toneelverenigingen, koren, orkesten en ga zo maar door. Ook wordt er in informeel verband samen cultuur beoefend bijvoorbeeld in bandjes. Maar liefst 80% van de mensen die in groepsverband met amateurkunst bezig is, doet dat uit sociale overwegingen²¹. Amateurkunstgroepen zijn daarmee een goed instrument om sociale netwerken te vormen. Vanwege diverse maatschappelijke ontwikkelingen is een sterk eigen netwerk steeds meer van belang. Een steviger netwerk is dan ook één van de drie doelen van het gemeentelijke programma een Stevige Sociale Basis (zie 3.2.3). De amateurkunstgroepen spelen hier een belangrijke rol in. De doelstelling van dit thema is daarom:

Gemert-Bakel heeft vitale culturele voorzieningen en amateurkunstgroepen.

4.3.2 Wat gebeurt er al?

Gemert-Bakel kent een aantal culturele voorzieningen: Bibliotheek De Lage Beemden, Theater de Eendracht, een school voor amateurkunst Kunstlokaal, poppodium de Bunker, Ateliers/podium Nazareth en drie musea: Boerenbond Museum, Museum van alles wa en Museum de Tolbrug. Daarnaast zijn er 6 multifunctionele accommodaties (MFA's) waar culturele activiteiten kunnen plaatsvinden. Het ringenmodel geeft een overzicht van de voorzieningen die in gemeenten van verschillende grootte aanwezig moeten zijn. In Gemert-Bakel zijn de voorzieningen aanwezig die passen bij een gemeente van onze grootte (zie 2.4). Zoals eerder genoemd wordt er wel een expositieruimte gemist. De culturele organisaties in de gemeente organiseren diverse activiteiten voor diverse doelgroepen. Hierdoor is er een rijk aanbod op het gebied van kunst en cultuur in de gemeente aanwezig. Bibliotheek De Lage Beemden, De Eendracht, het Kunstlokaal en de Bunker hebben zich daarbij verenigd in een cultuurconvenant. Aan de hand daarvan dragen ze samen zorg voor cultureel aanbod in de gemeente.

Daarnaast beschikt Gemert-Bakel over een groot aantal culturele verenigingen en groepen. In iedere kern zijn diverse verenigingen actief zoals koren, toneelverenigingen en muziekverenigingen. Ook zij organiseren diverse activiteiten voor diverse doelgroepen zoals muziekoptredens en toneelvoorstellingen.

20 Binnenlands Bestuur. Baten cultuur hoger dan kosten. www.binnenlandsbestuur.nl/financien/baten-cultuur-hoger-dan-kosten

21 BMC. Revitalisering van de amateurkunst. www.lkca.nl/publicatie/revitalisering-amateurkunst

Vanuit de Brainportregio Eindhoven worden er diverse investeringen gedaan om het regionale (culturele) voorzieningenniveau te verbeteren en culturele projecten in de regio mogelijk te maken. Investeringen komen onder andere vanuit ASML en de Regio Deal Brainport Eindhoven. Voorbeelden van projecten zijn ASML x Brabant C en het project Cultuurmarketing.

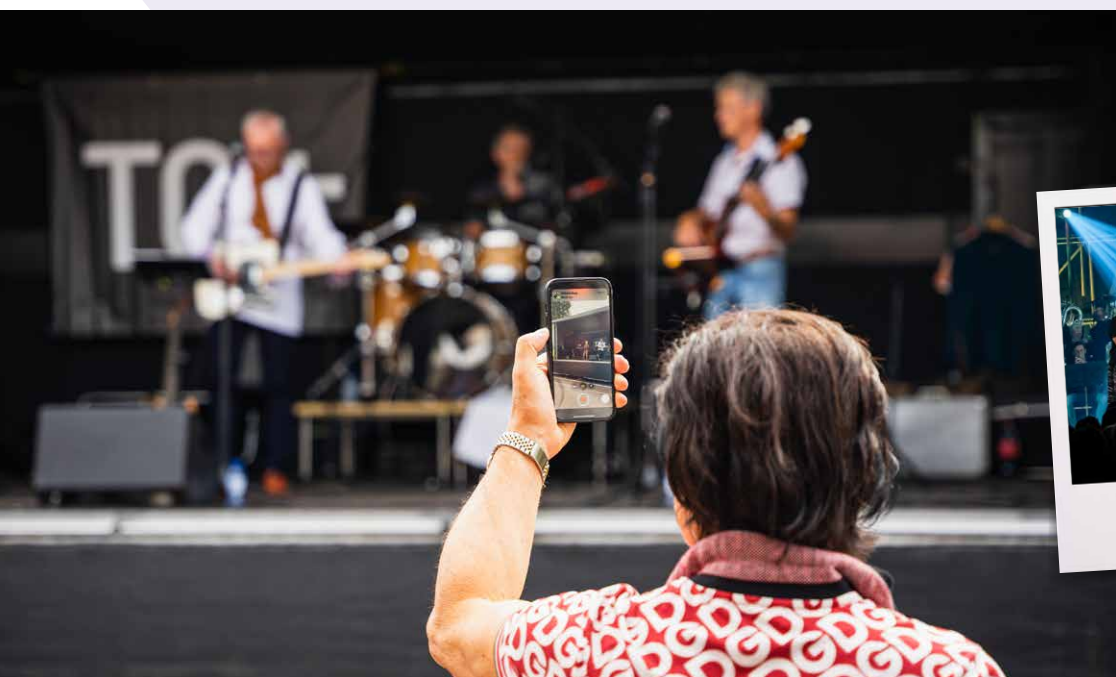
4.3.3 Wat signaleren we?

Op 4 september 2024 heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden met culturele verenigingen en informele groepen. Hier is een aantal aandachtspunten voor dit thema naar voren gekomen.

• De kosten voor verenigingen en groepen stijgen

Door inflatie zijn de kosten voor verenigingen en groepen de afgelopen jaren flink gestegen. Voor hun inkomsten zijn verenigingen grotendeels afhankelijk van hun ledenaantallen. De leden betalen contributie en ook de hoogte van de subsidie van de gemeente is momenteel aan (jeugd)ledenaantallen gekoppeld. Een aantal verenigingen ziet een ledendaling. Dit betekent niet dat de kosten dan dalen. De kosten voor een dirigent of regisseur blijven bijvoorbeeld hetzelfde. Het inhuren van professionals wordt voor culturele verenigingen ook duurder vanwege de aangekondigde btw-verhogingen op cultuur. Daarnaast maken verenigingen gebruik van de subsidie van de Rabobank clubactie. Dit is een vast bedrag per gemeente. Aangezien er de laatste tijd meer verenigingen zijn die er gebruik van maken, loopt de subsidie per vereniging terug. Ook organiseren de verenigingen diverse acties om inkomsten binnen te halen. Dit vraagt een grote tijdsinvestering die vaak op de schouders van dezelfde mensen terecht komt. Ten slotte maken veel verenigingen gebruik van sponsoring door bedrijven. Dit gebeurt met name in natura. Wel merken verenigingen dat bedrijven met name te porren zijn voor grotere evenementen omdat dit meer publiciteit met zich meebrengt.

Uit de enquête die we hebben afgenomen onder culturele verenigingen in onze gemeente blijkt dat voor 68% van hen de financiering(smix) zich niet positief ontwikkelt (zie bijlage 5). Daarnaast geeft 63% aan dat ze niet voldoende middelen hebben om grote (onverwachte) uitgaven te doen zoals het vervangen van uniformen, instrumenten of verlichting. Ook het organiseren van evenementen brengt steeds grotere financiële risico's met zich mee die verenigingen niet altijd meer willen of kunnen dragen.

- **Sommige verenigingen ervaren problemen met accommodaties**

De problemen die verenigingen ervaren met accommodaties verschillen per locatie, zo worden locaties te klein of zijn ze niet goed toegankelijk voor oudere leden. Uitwijken naar een andere accommodatie is niet altijd een oplossing vanwege financiën of omdat ze afhankelijk zijn van een locatie waar ze materialen en decor kunnen opslaan. Ook wordt opgemerkt dat er steeds minder kroegen zijn waar ze zaaltjes kunnen gebruiken. Het delen van een accommodatie kan ook moeilijkheden opleveren doordat sommige bedrijvigheid niet tegelijkertijd kan plaatsvinden. Ten slotte geven verenigingen aan dat het erg kostbaar is om op te treden in de kern Gemert. Soms wordt er daarom uitgeweken naar andere gemeenten. Daarnaast zorgen de hoge kosten voor de huur van een accommodatie in Gemert ervoor dat verenigingen hun kaartprijs moeten verhogen waardoor hun optredens minder toegankelijk zijn.

- **Er is weinig jonge aanwas bij muziekverenigingen en koren**

Dat jongeren zich minder snel aansluiten bij een vereniging is een landelijke trend (zie ook 2.1.5). Zij hebben andere interesses en verwachtingen bij cultuurbeoefening dan oudere leden. Sport gaat door financieel en praktisch oogpunt ook vaker voor op cultuur (zie ook 4.1.3). Daarnaast missen de muziekverenigingen een goede aansluiting met het Kunstlokaal, die de muzieklessen voor kinderen bij verenigingen verzorgt. De toneelverenigingen geven aan juist wel veel jonge leden te krijgen. Dit komt waarschijnlijk doordat er een minder grote investering (zowel tijd als geld) nodig is om hieraan deel te nemen.

- **Bestuurders en vrijwilligers vinden is soms lastig voor verenigingen**

Verenigingen geven aan moeite te hebben met het vullen van bestuursfuncties. Afhankelijk van het type activiteit is het lastig om vrijwilligers te vinden. Vaak komt het werk steeds bij dezelfde personen terecht.

- **Verenigingen maken beperkt gebruik van kennis van ondersteuningsorganisaties of elkaar**

De meeste verenigingen zijn niet op de hoogte van ondersteuningsorganisaties zoals Kunstloc Brabant of hun aanbod. Ook vinden ze deze organisaties niet toegankelijk. De muziekverenigingen wisselen onderling al wel kennis uit door middel van het Muziek overleg Gemert-Bakel. Andere verenigingen doen dit daarentegen niet.

4.3.4 Wat gaan we doen?

Om de doelstelling te realiseren gaan we het volgende doen:

We behouden:

- **Het culturele voorzieningenniveau in de gemeente**

In Gemert-Bakel zijn de voorzieningen aanwezig die passen bij een gemeente van onze grootte (zie 3.4). We behouden deze voorzieningen zoals de Eendracht, het Kunstlokaal en de Bibliotheek en zorgen dat zij optimaal hun taken kunnen uitvoeren. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor een expositieruimte (zie 4.2.4.).

- **De financiële ondersteuning aan culturele verenigingen en groepen**

De gemeentelijke subsidie is een belangrijke bron van inkomsten voor culturele verenigingen. We blijven deze dan ook voortzetten. Een subsidie op basis van ledenaantallen lijkt niet meer aan te sluiten op de huidige praktijk aangezien de kosten voor verenigingen hier in veel gevallen niet van afhankelijk zijn. Daarom onderzoeken we hoe we dit anders vorm kunnen geven. Dit krijgt verder vorm in de subsidieregeling cultuur. We zorgen ervoor dat eventuele veranderingen op dit vlak niet ten koste gaat van verenigingen en hun activiteiten. Het doel is immers dat eventuele veranderingen de verenigingen ten goede komt.

We versterken:

• De financiële positie van culturele verenigingen en groepen

Voor het voortbestaan van verenigingen is het van belang dat zij grote (onverwachte) uitgaven kunnen doen. Veel van hen geven aan dat ze hiervoor momenteel niet over voldoende financiële middelen beschikken en dus niet toe in staat zijn. In eerste instantie is het aan de verenigingen zelf om voor dit soort uitgaven middelen opzij te zetten of op te halen. In bepaalde gevallen kan het zijn dat dit niet mogelijk is of dat de eigen middelen niet toereikend genoeg zijn. In het verleden heeft de gemeente hier al in bijgesprongen. Dit formaliseren we door een noodfonds op te richten.

• De toegang tot cultuur

Cultuur bezoeken of cultuurdeelname is niet voor iedereen even toegankelijk bijvoorbeeld door een beperking of je inkomen. Maar ook doordat je je niet thuis voelt bij de voorzieningen of het aanbod. We stimuleren daarom dat culturele aanbieders actief stilstaan bij diversiteit en inclusie. Dat kan met behulp van de Code Diversiteit & Inclusie. Daarnaast maken we het mogelijk dat ook mensen met een laag inkomen kunnen deelnemen aan culturele activiteiten via de inkomensverklaring. Met deze verklaring kunnen minima nu al gratis of met korting gebruik maken bijvoorbeeld een diner bij de Wereldkeuken of een bibliotheekabonnement.

• Het informeel netwerk van Gemert-Bakel waar culturele verenigingen en groepen een onderdeel van zijn

Steeds meer organisaties binnen Gemert-Bakel hebben moeite om voldoende bestuurders en vrijwilligers te vinden en te behouden. Dit geldt dus niet alleen voor de culturele verenigingen, maar ook voor sport-, natuur- en welzijnsorganisaties. De gemeente heeft een rol in het behouden en versterken van het informele netwerk van Gemert-Bakel. In het vrijwilligersbeleid wordt deze rol verder uitgewerkt.

We verbinden:

• Verenigingen en groepen aan passende accommodaties

Wanneer een accommodatie voor repetitie of optreden niet meer passend is voor een vereniging of groep, denken we mee over een passende oplossing en verbinden we partijen aan elkaar. Ook faciliteren we in overleg met de accommodaties een maatschappelijk tarief voor gebruik van de accommodatie.

• Muziekverenigingen en Kunstlokaal

Kunstlokaal organiseert de muzieklessen voor kinderen bij verenigingen. De verenigingen geven aan dat ze een goede aansluiting missen. Daarom maken we afspraken met Kunstlokaal en de verenigingen om deze aansluiting te verbeteren.

• Culturele verenigingen en groepen onderling

Culturele verenigingen en groepen hebben veelal te maken met dezelfde problemen en uitdagingen. Met uitzondering van de muziekverenigingen vindt hier geen onderlinge kennisuitwisseling over plaats. Voor sportverenigingen wordt dit momenteel wel al georganiseerd door de buurtsportcoaches in de vorm van het sportcafé. Hier sluiten ook met enige regelmatigheid experts aan die hun kennis delen. We gaan deze kennisuitwisseling ook voor culturele verenigingen mogelijk maken. Een cultuurcoach kan hier een verbindende rol in spelen.

• Lokale initiatieven aan regionale projecten

Vanuit de Brainportregio Eindhoven worden er diverse investeringen gedaan om het regionale (culturele) voorzieningenniveau te verbeteren en culturele projecten in de regio mogelijk te maken. We maken actief gebruik van regionale projecten en investeringen door deze op te zoeken en hier lokale initiatieven aan te verbinden. Op deze manier kunnen we Gemert-Bakel nog meer op de kaart zetten op cultureel gebied.

4.4 Cultuur is gezond

4.4.1 Doelstelling

Cultuur heeft een positieve invloed op onze gezondheid en welzijn. In het programma Stevige sociale basis is één van de drie ambities: meer inzet op een gezond en actief leven. Om ervoor te zorgen dat inwoners gezond kunnen leven, is het onder andere nodig om meer in te zetten op preventie. Cultuur en cultuurbeoefening kunnen hier een rol in spelen. Uit onderzoek blijkt dat dit het herstel van fysieke en mentale uitdagingen ondersteunt en bijdraagt aan zingeving, de kwaliteit van leven, fysiek en mentaal welzijn, meer sociale binding, vermindering van depressie en angststoornissen en de verbetering van de kwaliteit van leven voor mensen met chronische ziekten²². De doelstelling van dit thema is daarom: In Gemert-Bakel wordt cultuur ingezet om mentale en fysieke gezondheid te bevorderen.

4.4.2 Wat gebeurt er al?

Landelijk en provinciaal wordt er steeds meer samenwerking gezocht tussen de cultuursector en het sociaal domein. In Gemert-Bakel ontplooiën partijen zoals de KBO en het Jongerenwerk culturele activiteiten die bijdragen aan het welzijn van hun doelgroep.

4.4.3 Wat signaleren we?

In het kader van gezondheid en welzijn signaleren we de volgende aandachtspunten.

- **De vraag naar ondersteuning groeit**

De Nederlandse bevolking vergrijsst. Volgens de bevolkingsprognose van de provincie Brabant 2023 komen er in Gemert-Bakel ruim 900 75-plussers bij tot 2030. Deze inwoners moeten langer thuis blijven wonen. Dit leidt tot een stijging van het gebruik van voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning en zorg. Cultuurparticipatie heeft een positief effect op het welzijn van ouderen, hun vitaliteit en gezondheid. Deelnemen aan cultuur kan problemen verzachten die vaak met ouderdom gepaard gaan, zoals eenzaamheid, niet meer mee kunnen doen en dementie²³.

- **Mentale gezondheid jongeren verslechtert**

In 2022 steeg het aantal meisjes met psychosomatische klachten zoals buikpijn, slaapproblemen en neerslachtigheid tot 50 procent, dat is 18 procentpunt meer dan in 2017. 28% van de tienerjongens had in 2022 last van psychosomatische klachten, dat is 7 procentpunt meer dan in 2017. Belangrijke oorzaken zijn de druk die ervaren wordt door schoolwerk en de gevolgen van de coronacrisis waardoor jongeren elkaar veel minder fysiek konden zien²⁴. Gestructureerde kunstactiviteiten voor kinderen en jongeren kunnen zorgen voor een betere mentale gezondheid, meer veerkracht, en minder stigma rond mentale gezondheid. Daarnaast kan cultuurdeelname bijdragen aan een gevoel van vrijheid, een gevoel van veiligheid en sociale verbinding, en ook aan een gevoel van zelfidentificatie en plezier²⁵.

22 CultureForHealth. Culture's contribution to health and well-being. www.cultureforhealth.eu/knowledge

23 LKCA. Kennisdossier Cultuur en ouderen. www.lkca.nl/artikel/cultuur-en-ouderen

24 NOS. Mentale gezondheid meisjes wordt wereldwijd slechter, blijkt uit nieuw onderzoek. www.nos.nl/artikel/2526007-mentale-gezondheid-meisjes-wordt-wereldwijd-slechter-blijkt-uit-nieuw-onderzoek

25 Trimbos. Cultuurparticipatie en mentale gezondheid. www.trimbos.nl/kennis/mentale-gezondheid-preventie/expertisecentrum-mentale-gezondheid/cultuurparticipatie-en-mentale-gezondheid/kinderen-jongeren-en-ouderen/

4.4.4 Wat gaan we doen?

Om de doelstelling te realiseren gaan we het volgende doen:

We verbinden:

- **Cultuur en gezondheid of welzijn**

Cultuur heeft een positieve invloed op gezondheid en welzijn. We stimuleren daarom initiatieven die cultuur en gezondheid combineren bijvoorbeeld voor ouderen en jongeren. Dit doen we door cultuurmakers en welzijnspartners aan elkaar te verbinden.

Met dit uitvoeringsagenda vertalen we het beleidsplan in concrete acties.

In onderstaande tabel staan de acties en hun resultaat beschreven. Daarbij maken we weer onderscheid tussen acties waarmee we behouden (b), versterken (s) en verbinden (v). Een financiële uitwerking van de acties is te vinden in Hoofdstuk 6.

Overkoepelende acties

Type	Actie	Resultaat	Realisatie
B	We behouden het lokale culturele aanbod en voorzieningenniveau.	We blijven culturele voorzieningen in Gemert-Bakel financieel en inhoudelijk ondersteunen waardoor we het lokale aanbod en het voorzieningenniveau behouden.	Loopt door
B	We behouden financiële ondersteuning bij projecten	We blijven culturele projecten financieel ondersteunen volgens de subsidieverordening.	Loopt door
S	We verminderen de regeldruk rondom het organiseren van evenementen.	Er is minder regeldruk rondom het organiseren van evenementen. Dit wordt verder uitgewerkt in kader van het evenementenbeleid en vrijwilligersbeleid.	2025
S, V	We onderzoeken hoe er binnen Gemert-Bakel een cultuurcoach gerealiseerd kan worden	De cultuurcoach stimuleert deelname aan cultuur, verbindt cultuur met andere sectoren en ondersteunt cultuurmakers. Op deze manier kunnen ze onder andere kennisuitwisseling tussen cultuurmakers en culturele verenigingen onderling op gang brengen en hen ondersteunen, samenwerking tussen cultuurmakers en welzijnsinstelling creëren.	2025
V	We verbinden partijen om zo expositieruimte te realiseren.	Er is een laagdrempelige expositieruimte waar cultuurmakers gebruik van kunnen maken en die laagdrempelig te bezoeken is door scholen en inwoners.	2025

Opgroeien met cultuur

Type	Actie	Resultaat	Realisatie
B	We gaan door met het programma Cultuureducatie met kwaliteit.	Het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, in Gemert-Bakel uitgevoerd door het Kunstlokaal, ondersteunt scholen op het gebied van cultuureducatie	Loopt door
S	Samen met diverse partners stimuleren we initiatieven die kinderen en jongeren op een laagdrempelige manier in aanraking laten komen met cultuur.	Samen met diverse partners worden er initiatieven ontwikkeld die kinderen en jongeren op een laagdrempelige manier met cultuur in aanraking laten komen.	2026
S	We stimuleren verenigingen om deel te nemen aan SJORS sportief en creatief.	Meer culturele verenigingen nemen deel aan Sjors sportief en creatief waardoor kinderen makkelijk kennis met hen kunnen maken.	2025
S	Samen met diverse partners stimuleren we initiatieven die burgerschap vaardigheden en cultuur verbinden.	Samen met diverse partners worden er initiatieven ontwikkeld die burgerschapsvaardigheden en cultuur verbinden.	2026
S	We onderzoeken hoe we een impuls aan Méér muziek in de klas kunnen geven samen met de convenant partners.	Het convenant Méér muziek in de klas krijgt een impuls.	2025
V	We verbinden kinderen en jongeren met het culturele veld en culturele initiatieven.	Kinderen en jongeren komen in aanraking met het culturele veld en culturele initiatieven. Een cultuurcoach legt hiervoor de verbindingen.	2026

Cultuurmakers maken de cultuur

Type	Actie	Resultaat	Realisatie
S	We maken Fair Pay onderdeel van het gesprek rondom subsidies.	Culturele aanbieders staan actief stil bij eerlijke betaling van culturele professionals en nemen waar nodig maatregelen dit te bevorderen.	2025
S	We stimuleren en faciliteren initiatieven die de lokale culturele sector van Gemert-Bakel op de kaart zetten.	Er vinden activiteiten plaats die de culturele sector van Gemert-Bakel op de kaart zetten. De gemeente faciliteert dit door mee te denken bij de uitvoering en met de bestaande projectsubsidie.	2025
S	We stellen een beleid- en beheerplan op voor kunst in de openbare ruimte.	Er is een beleid- en beheerplan voor kunst in de openbare ruimte zodat dit structureel en adequaat onderhouden wordt.	2025
S	We stellen een 1% regeling kunst in de openbare ruimte op.	Een vast percentage aan beeldende kunst in de openbare ruimte en presentatieruimte voor beeldend kunstenaars. Er wordt een positieve bijdrage geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit en beleving van een gebied.	2025
S	We stellen een beheerplan op voor de gemeentelijke kunstcollectie.	Er ligt een plan voor het beheer van de gemeentelijke kunstcollectie.	2025
S	We richten een cultuurcommissie op.	De cultuurcommissie is de vaste gesprekspartner voor de gemeente op het gebied van cultuur. Hierdoor blijft de gemeente in contact met het culturele veld. Daarnaast speelt de cultuurcommissie een rol in het uitreiken van de cultuurprijs.	2025
S	We organiseren een jaarlijkse uitreiking van de cultuurprijs.	Er wordt een jaarlijkse cultuurprijs uitgereikt aan een cultuurmaker of cultureel initiatief om nieuwe initiatieven te belonen en te stimuleren.	2025-2026
V	We verbinden cultuurmakers onderling.	Cultuurmakers ontmoeten elkaar onderling en hebben mogelijkheden om kennis uit te wisselen.	2026
V	We maken het mogelijk voor cultuurmakers om vragen te kunnen stellen.	Cultuurmakers kunnen vragen stellen over onder andere subsidieaanvragen, regelgeving en sponsoring bij elkaar, Kunstloc Brabant en via een cultuurcoach.	2026
V	We verbinden cultuurmakers aan promotiemogelijkheden en faciliteren naar behoefte.	Cultuurmakers hebben voldoende mogelijkheden om hun activiteiten te promoten bijvoorbeeld via onsgemertbakel.nl en het Gemerts Nieuwsblad.	2025

Levendige cultuur, levendige gemeenschap

Type	Actie	Resultaat	Realisatie
B	We blijven culturele verenigingen en groepen financieel ondersteunen.	Culturele verenigingen en groepen worden financieel ondersteund met de subsidieregeling cultuur.	Loopt door
S	We passen de subsidieregeling cultuur aan en verbeteren deze. Dit doen we tegelijkertijd met de andere gemeentelijke subsidieregelingen.	We beschikken over een subsidieregeling die goed aansluit bij de praktijk van culturele verenigen.	2025-2026
S	We maken diversiteit en inclusie onderdeel van gesprek rondom subsidies voor culturele aanbieders.	Culturele aanbieders staan actief stil bij diversiteit en inclusie en nemen waar nodig maatregelen dit te bevorderen.	2025
S	We breiden de mogelijkheden om de inkomensverklaring voor culturele activiteiten te gebruiken uit.	Minima kunnen met een inkomensverklaring als gratis of met korting gebruik maken van verschillende zaken. We breiden dit uit met culturele activiteiten.	2025
S	We versterken het informele netwerk door middel van het vrijwilligersbeleid.	Culturele verenigingen en groepen beschikken over voldoende bestuurders en vrijwilligers. Deze actie wordt verder vormgegeven in het vrijwilligersbeleid.	2025
S	We richten een noodfonds voor culturele verenigingen op.	Er is een noodfonds voor culturele verenigingen die te maken krijgen met grote onverwachte uitgaven en deze zelf niet kunnen dekken.	2025
V	We denken mee over passende accommodaties voor culturele verenigingen.	Er wordt meegedacht over passende accommodatie voor repetities en optredens. En we bekijken in hoeverre het gemeenschapshuizenbeleid hierbij een rol kan spelen.	2026
V	We stimuleren het gesprek tussen Kunstlokaal en muziekverenigingen	De muzieklessen die het Kunstlokaal verzorgt, sluiten goed aan bij de muziekverenigingen.	2025
V	We organiseren onderlinge kennisuitwisseling en ontmoeting tussen culturele verenigingen en groepen.	De culturele verenigingen en groepen hebben mogelijkheden om elkaar onderling te ontmoeten en kennis uit te wisselen.	2026
V	We verbinden lokale initiatieven aan projecten vanuit de Brainportregio.	Lokale initiatieven maken optimaal gebruik van projecten en investeringen vanuit de Brainportregio.	2025

Cultuur is gezond

Type	Actie	Resultaat	Realisatie
V	Samen met diverse partners stimuleren we initiatieven op het gebied van cultuur, gezondheid en welzijn.	Er ontstaan binnen Gemert-Bakel meer initiatieven op het gebied van cultuur, gezondheid en welzijn.	2026

6. FINANCIËN

In dit hoofdstuk wordt de financiële vertaling van de acties uit hoofdstuk 5 weergegeven. De acties zijn ingedeeld op basis van behouden, versterken en verbinden. Wat we behouden vraagt immers geen nieuwe financiële investering. Onder 6.4 staat het totale budget dat wordt aangevraagd voor uitvoering van het cultuurbeleid.

6.1 Behouden

6.1.1 Professionele instellingen

In onderstaande tabel staan de lokale culturele voorzieningen/culturele professionele instellingen die de gemeente Gemert-Bakel subsidieert weergegeven. In de tabel staat telkens het voorlopige subsidiebedrag voor 2025. De subsidiebedragen voor de jaren daarna zijn afhankelijk van indexeringen.

Culturele voorziening	Subsidiebedrag 2025
Bibliotheek de Lage Beemden	€ 588.762
Kunstlokaal	€ 424.703
De Eendracht	€ 298.567

6.1.2 Projecten

Er is per jaar € 15.000,- beschikbaar voor het subsidiëren voor projecten. Dit budget is beschikbaar voor alle projecten totaal en dus niet alleen voor culturele projecten.

6.1.3 Cultuureducatie met Kwaliteit

In de periode 2025 tot en met 2028 is er naar verwachting vanuit het programma Cultuureducatie met Kwaliteit(CMK) per jaar €19.143,63 beschikbaar voor het stimuleren van cultuureducatie. Dit bedrag wordt verplicht gematcht door de gemeente Gemert-Bakel waardoor er voor de uitvoering van CMK per jaar totaal €38.287,26 beschikbaar is. Het bedrag dat door de gemeente Gemert-Bakel wordt gematcht is onderdeel van de subsidie van het Kunstlokaal.

6.1.4 Culturele vrijwilligersorganisaties

In onderstaande tabel worden de culturele vrijwilligersorganisaties die de gemeente Gemert-Bakel subsidieert weergegeven. In de tabel staat telkens het voorlopige subsidiebedrag voor 2025. De subsidiebedragen voor de jaren daarna zijn afhankelijk van de ontwikkeling van de nieuwe subsidieregeling cultuur.

Organisatie	Subsidie-bedrag	Organisatie	Subsidie-bedrag
Fanfare Sint Lucia De Mortel	€ 5.346,75	Harmonie Excelsior Gemert	€ 13.901,25
GFPD (Gemert Firebrigade Pipes & Drums)	€ 1.500,00	Jeugdtheater Carrousel	€ 1.664,25
Muziekvereniging Elsendorp	€ 3.519,75	Zangkoor Les Chanteurs	€ 784,50
Fanfare Sint Cecilia Milheeze	€ 8.642,25	Ready 2 Dance	€ 852,75
Harmonie Musis Sacrum	€ 16.154,25	Toneelvereniging Voetlicht	€ 783,50
Harmonie Musis Sacrum (opl.Majoretten)	€ 679,50	Hobbyclub Elsendorp	€ 902,25
Fanfare St. Cecilia Handel	€ 6.447,00	Stg. O.J.C. De Bunker	€ 8.097,75
Jachthoorn- en Trompetterkorps Gemert	€ 3.772,50	Stichting De Knutselmolen	€ 1.772,25
Fanfare en Slagwerkgroep Concordia De Rips	€ 6.813,75	Dansvereniging Euphoria	€ 1.918,15
Totaal			€ 83.552,40

Ook zijn er twee culturele vrijwilligersorganisaties die een compensatie voor de onroerendezaakbelasting (OZB) ontvangen. De compensatie voor 2023 en 2024 staan in onderstaande tabel weergegeven.

Organisatie	OZB compensatie 2023	OZB compensatie 2024
Harmonie Excelsior Gemert	€ 535,37	€ 516,33
Toneelvereniging De Kern	€ 127,26	N.t.b.
Totaal	€ 662,63	N.t.b.

6.2 Versterken

In onderstaande tabel staan de acties weergegeven die we uitvoeren in het kader van versterken.

Actie	Benodigd budget	Gevraagd budget	Budget wordt ingezet voor...
We verminderen de regeldruk rondom het organiseren van evenementen.	Zie evenementen- en vrijwilligersbeleid.	N.v.t.	N.v.t.
We onderzoeken hoe er binnen Gemert-Bakel een cultuurcoach gerealiseerd kan worden.	€ 2.500,- (incidenteel)	N.v.t., Budget is binnen begroting aanwezig.	Onderzoek naar realiseren cultuurcoach. Budget wordt ingezet voor eventueel extern advies. Budgetaanvraag voor het daadwerkelijk realiseren van een cultuurcoach volgt daarna.
Samen met diverse partners stimuleren we initiatieven die kinderen en jongeren op een laagdrempelige manier in aanraking laten komen met cultuur.	Afhankelijk van initiatief.	N.v.t.	N.v.t.
We stimuleren verenigingen om deel te nemen aan SJORS sportief en creatief.	Geen budget nodig.	N.v.t.	N.v.t.
Samen met diverse partners stimuleren we initiatieven die burgerschap vaardigheden en cultuur verbinden.	Afhankelijk van initiatief.	N.v.t.	N.v.t.

We onderzoeken hoe we een impuls aan Méér muziek in de klas kunnen geven samen met de convenant partners.	€ 5.000,- (incidenteel)	N.v.t., Budget is binnen begroting aanwezig.	Een interventie uitwerken om de deskundigheidsbevordering uit het convenant Méér muziek in de klas een verdere impuls te geven.
We maken Fair Pay onderdeel van het gesprek rondom subsidies.	Geen budget nodig.	N.v.t.	N.v.t.
We stimuleren en faciliteren initiatieven die de lokale culturele sector van Gemert-Bakel op de kaart zetten.	Afhankelijk van initiatief.	N.v.t., Budget is binnen begroting aanwezig.	Bijdrage aan initiatief.
We stellen een beheerplan op voor kunst in de openbare ruimte.	Volgt bij voorstel beheerplan.	N.v.t.	N.v.t.
We stellen een 1% regeling kunst in de openbare ruimte op.	Volgt bij voorstel regeling.	N.v.t.	N.v.t.
We stellen een beleid- en beheerplan op voor de gemeentelijke kunstcollectie.	Volgt bij voorstel beleid- en/of beheerplan.	N.v.t.	N.v.t.
We richten een cultuurcommissie op.	€ 2.500,- (structureel)	Budget is voor 2025 binnen begroting aanwezig. Budget voor de jaren daarna wordt aangevraagd via de kadernota.	Waardering leden cultuurcommissie, administratieve ondersteuning en faciliteiten.
We organiseren een jaarlijkse uitreiking van de cultuurprijs.	€ 2.500,- (structureel)	N.v.t., Budget is binnen begroting aanwezig.	Organiseren jaarlijkse cultuurprijs en de prijs.
We passen de subsidieregeling cultuur aan en verbeteren deze. Dit doen we tegelijkertijd met de andere gemeentelijke subsidie-regelingen.	Nader te bepalen.	N.v.t. Budget aanwezig in kader van subsidieverordening.	Uitzoeken consequenties aanpassen subsidieregelingen en opstellen nieuwe subsidieregelingen.
We maken diversiteit en inclusie onderdeel van gesprek rondom subsidies voor culturele aanbieders.	Geen budget nodig.	N.v.t.	N.v.t.
We breiden de mogelijkheden om de inkomensverklaring voor culturele activiteiten te gebruiken uit.	Nader te bepalen.	N.v.t.	N.v.t.
We versterken het informele netwerk door middel van het vrijwilligersbeleid.	Zie vrijwilligersbeleid en bijbehorend actieplan.	N.v.t.	N.v.t.
We richten een noodfonds voor culturele verenigingen op.	Nader te bepalen bij uitwerking subsidie-regelingen.	N.v.t.	Beschikbare middelen in het noodfonds.

6.3 Verbinden

In onderstaande tabel staan de acties weergegeven die we uitvoeren in het kader van verbinden.

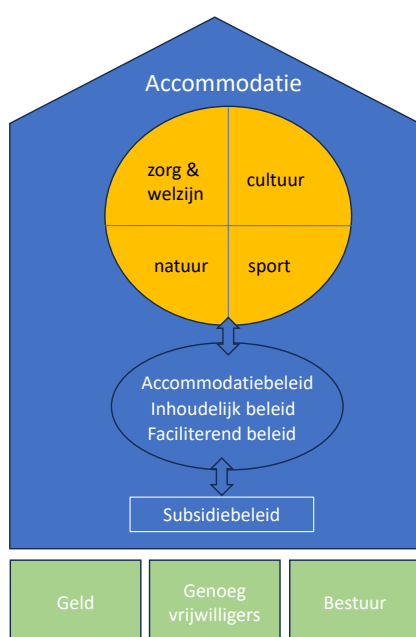
Actie	Benodigd budget	Gevraagd budget	Budget wordt ingezet voor...
We verbinden partijen om zo expositieruimte te realiseren.	Nader te bepalen	N.v.t.	N.v.t.
We verbinden kinderen en jongeren met het culturele veld en culturele initiatieven.	Afhankelijk van uitwerking cultuurcoach.	N.v.t.	N.v.t.
We verbinden cultuurmakers onderling.	Afhankelijk van uitwerking cultuurcoach.	N.v.t.	N.v.t.
We maken het mogelijk voor cultuurmakers om vragen te kunnen stellen.	Afhankelijk van uitwerking cultuurcoach.	N.v.t.	N.v.t.
We verbinden cultuurmakers aan promotiemogelijkheden.	Afhankelijk van behoefte cultuurcommissie/cultuurcoach.	Budgetaanvraag volgt indien behoefte.	Faciliteren promotiemogelijkheden
We denken mee over passende accommodaties voor culturele verenigingen.	Geen budget nodig.	N.v.t.	N.v.t.
We stimuleren het gesprek tussen Kunstlokaal en muziekverenigingen.	Geen budget nodig.	N.v.t.	N.v.t.
We organiseren onderlinge kennisuitwisseling en ontmoeting tussen culturele verenigingen en groepen.	Afhankelijk van uitwerking cultuurcoach.	N.v.t.	N.v.t.
We verbinden lokale initiatieven aan projecten vanuit de Brainportregio.	Afhankelijk van initiatief	Afhankelijk van initiatief. Veelal regionale budgetten aanwezig.	N.v.t.
Samen met diverse partners stimuleren we initiatieven op het gebied van cultuur, gezondheid en welzijn.	Afhankelijk van uitwerking cultuurcoach.	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage 1

Verhouding verschillende beleidsnota's.

Beleidsstukken
versterking sociale basisstructuur

Accommodatiebeleid		
Maatschappelijk vastgoedbeleid	Regelt de visie op beheer en onderhoud van vastgoed in de gemeentelijke eigendom	Regelt niet de scholen en sportaccommodaties
integraal Huisvestingsplan (IHP)	Regelt de opgave mbt onderwijshuisvesting (scholen inclusief ruimte gymonderwijs)	Regelt niet huisvesting kinderopvang
Vastgoedbeleid sport	Regelt de visie op de rol/verantwoordelijkheid van de gemeente bij beheer en onderhoud van binnen- en buitensportaccommodaties	Regelt niet de gymzalen in de MFA's (IHP)
Inhoudelijk beleid		
Cultuurbeleid	Regelt het stimuleren van cultuurparticipatie ter bevordering van leefbaarheid, creativiteit en welzijn	Regelt niet huisvesting (o.a. cultuurhuis) en regelt ook niet aan tradities gerelateerde activiteiten
Sportbeleid	Regelt hoe de gemeente sport kan faciliteren en stimuleren op basis van de behoefte en wat nodig is om gezondheidsdoelen te bereiken	Regelt niet de accommodaties
Natuurbeleid	Regelt de visie op het behoud, beheer en versterking van natuur en landschap in de gemeente en de rol/verantwoordelijkheid van de gemeente hierin	Regelt niet de accommodaties
Gemeenschapshuizenbeleid	Faciliteert de ruimte voor maatschappelijke organisaties en regelt de erkenning en beheer van de gemeenschapshuizen	Regelt niet onderhoud en beheer gebouw maar de exploitatie van de ruimte (o.a. verhuur, horeca)
Gezondheidsbeleid	Regelt de visie op het stimuleren van een vitalere samenleving	Regelt niet de accommodaties
Faciliterend beleid		
Vrijwilligersbeleid	Regelt de rol/verantwoordelijkheid van de gemeente in de organisatorische en administratieve ondersteuning van vrijwilligersorganisaties	Regelt niet inhoudelijke visie en activiteiten van de vrijwilligersorganisaties
Subsidieverordening	Regelt het kader met betrekking tot het proces van subsidieaanvragen	Regelt niet hoeveel subsidie er voor welke activiteit mogelijk is. Dit is uitgewerkt in de subsidieregelingen

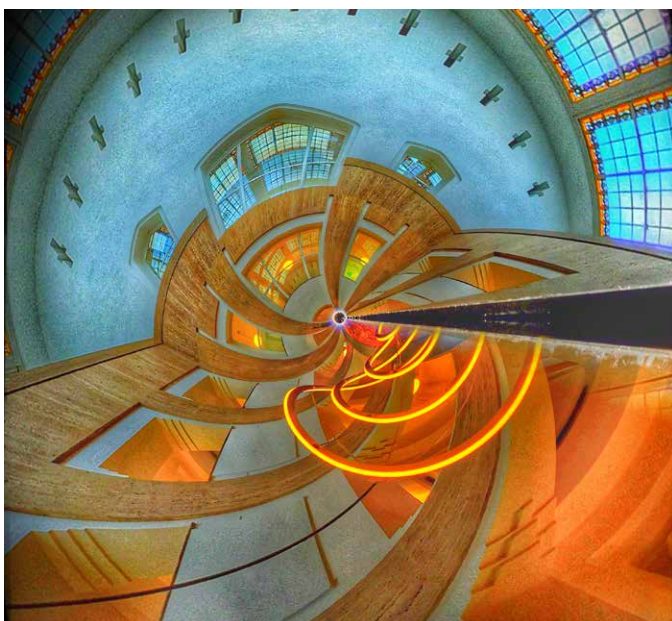
Subsidie regeling

Bijlage 2

Gekozen bouwstenen

Visie	• Kennismaking met kunst en cultuur mogelijk maken • Inclusiviteit • Ontwikkeling creativiteit • Leefbaarheid verbeteren • Sociale cohesie • Zorg en welzijn (Kwaliteit van leven) • Co-creatie
Doelgroepen	• Alle inwoners • Jongeren • Ouderen • Kwetsbare groepen • Leerlingen primair onderwijs • Leerlingen voortgezet onderwijs • Verenigingen of stichtingen amateurkunst • Informele groepen • Kunstenaars
Partners	• Centrum voor de kunsten • Particuliere cultuureducatie • Bibliotheek • Verenigingen of stichtingen amateurkunst • Filmhuis • Scholen voortgezet onderwijs • Kindcentra • Zorg en welzijnsinstellingen • Wijkteams • Buurthuizen • Ondernemers uit bedrijfsleven of creatieve industrie • Burgers

Bijlage 3

Verslag sessie Cultuurmakers 26 juni 2024

Aanwezig: 15 cultuurmakers, 2 raads/commisieleden, avondvoorzitter Ton Hendriks, wethouder Wilmie Steeghs, 2 beleidsmedewerkers (Karin van Hal en Kim de Jong).

Ton Hendriks opent de avond en licht het doel van de bijeenkomst toe. Voor de ontwikkeling van het nieuwe cultuurbeleid horen we graag de ideeën van de cultuurmakers.

Het is belangrijk te vermelden dat we mogelijk niet alle wensen kunnen realiseren. Ook hebben we geen zak met geld om uit te delen. Maar we nemen waar mogelijk de info als input mee in het nieuwe beleid. Het moet een visie worden op inhoud, dit moeten we gezamenlijk doen.

1. Stellingen

Werkklimaat Gemert-Bakel

1. Gemert-Bakel is een goede plek om je te vestigen als cultuurmaker
2 rood - 2 rood en groen - rest groen
2. Ik beschik over een goede werkplek/ atelier/ repetitieruimte in Gemert-Bakel.
Helpt groen - helpt rood
3. Er zijn voldoende mogelijkheden om te exposeren/ op te treden in Gemert-Bakel.
Allemaal rood
4. In Gemert-Bakel kun je makkelijk nieuwe projecten/ initiatieven opzetten.
2 groen - 1 rood en groen - rest rood paar twijfels
5. Ik heb voldoende mogelijkheden om mijn werk binnen Gemert-Bakel te promoten.
1 groen - rest rood
6. Ik kan mijn werk leveren tegen een eerlijk tarief.
2 rood - 2 groen - de rest stemt niet

Kennisuitwisseling

7. Ik heb behoefte aan kennisuitwisseling met andere cultuurmakers.
1 rood - rest groen
8. Ik heb voldoende mogelijkheden voor kennisuitwisseling met andere cultuurmakers.
2 groen - 3 groen en rood - rest rood
9. Ik ben op de hoogte van dienstverlening van Kunstloc Brabant of andere ondersteuningsorganisaties.
11 rood - 4 groen
10. Ik ben op de hoogte van subsidieregelingen.
3 groen - 2 groen en rood - rest rood
11. Ik heb geen behoefte aan ondersteuning.
Iedereen rood

Leefbaarheid en welzijn

12. Kunst en cultuur kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid in een dorp en het welzijn van mensen.
Allemaal groen
13. Ik vind het belangrijk om kinderen en jongeren kennis te laten maken met mijn werk.
Allemaal groen
14. Ik sta positief tegenover het inzetten van kunst en cultuur om iets te kunnen betekenen voor kwetsbare/bijzondere doelgroepen zoals ouderen, lage inkomens, statushouders en zet me daar graag voor in.
Iedereen groen.

2. Verdiepen stellingen

Op basis van de resultaten van de stellingen worden drie stellingen verder besproken. Het betreft:

1. Ik beschik over een goede werkplek/ atelier/ repetitieruimte in Gemert-Bakel.
2. Ik heb voldoende mogelijkheden om mijn werk binnen Gemert-Bakel te promoten.
3. In Gemert-Bakel kun je makkelijk nieuwe projecten/ initiatieven opzetten.

In 3 groepen gaan de cultuurmakers met elkaar in gesprek om hun mening over de stelling verder te bespreken. De resultaten worden op het tafelkleed geschreven en vervolgens gezamenlijk besproken. Hier kwamen de volgende zaken aan bod:

- Ringenmodel van Wijn laat zien welke voorzieningen je in de gemeente moet hebben m.b.t. cultuur
- De podia werken naast elkaar af, het zijn eilandjes. Dit geldt ook voor de verschillende vormen van cultuur (muziek, beeldend en theater).
- In het Kunstlokaal zijn er enkel gangen en vitrines. Groot werk kun je niet kwijt.
- De deur openzetten voor andere lokale makers
- De Gerarduskerk was een mooie expositieruimte maar heeft nu een andere functie
- Nieuwe initiatieven ontstaan alleen bij de gratie van de gek
- Bij het organiseren van de kunstmarkt was er gedoe met de vergunning. Er werd niet meegedacht en er was geen medewerking vanuit de gemeente.
- Gemerts nieuwsblad plaatst initiatieven niet, ziet kunstenaars als commerciële organisaties.
- De cultuurmakers missen een plek voor flyers en posters. Vroeger stonden bedrijven daar nog voor open, nu niet meer.
- MFA's missen soms een geschikt podium
- Er wordt ruimte gemist voor groot werk.
- Lokale organisaties mogen worden uitgedaagd om elkaar te faciliteren.
- Goede vaste expositieruimte
- Productiekosten voor de Eendracht zijn groot. Jonge en lokale makers zouden meer gefaciliteerd mogen worden.
- Er kan veel meer samengewerkt worden.
- Er zou een quotum voor de Eendracht moeten zijn voor producties van eigen bodem.
- ORO zou de ruimtes van Kunstlokaal kunnen gebruiken omdat die leeg staan
- Eerder is geprobeerd om bij het Kunstlokaal een Zorgatelier op te zetten.
- Cultuurpagina in het Gemerts Nieuwsblad, hier zouden ook bedrijven mee kunnen doen.
- In Bakel kom je uit in de kerk als je wil optreden als koor. En daar hangen hoge kosten aan.
- Ruimtes kosten veel geld
- We missen gewoon een fatsoenlijke locatie voor exposities. Een foto expo kan alleen in meubelzaak of je moet uitwijken naar Eindhoven.
- Regelgeving is vrij strikt, hierdoor lukt het bijvoorbeeld niet om concerten of een uitgaansavond voor jongeren te realiseren.
- Er is geen geschikte evenementenlocatie in Gemert. Je krijgt bij andere locaties te maken met veel regels.
- Voor beeldende kunst is moet de ruimte ook passend zijn voor een expositie qua sfeer, verlichting en ruimte. Anders komt de kunst niet tot zijn recht.
- Voorbeeld van een goede expositieruimte is in Beek en Donk het Oude Raadhuis. Hier kun je een maand exposeren, het raadhuis is dan in de weekenden open. De kosten zijn heel laag, ook door inzet van vrijwilligers.
- Het kunstwerk van Thijs van Kimmenade is weggehaald omdat de weg omgelegd moet worden. Het is belangrijk om onderhoud van kunst in de openbare ruimte goed te regelen.
- Goed voorbeeld: Sint Anthonis had een kunstcommissie waar kunstenaars bij werden betrokken.
- Er was een gebrek aan ondersteuning vanuit de gemeente voor de kunstmarkt. Maar ook niet alle kunst 'past' in een kraampje.
- We moeten nuanceren, in sommige gemeenten is het nog veel slechter geregeld.
- Mogelijkheden om bij bedrijven(terreinen) te exposeren.
- Er zijn weinig mogelijkheden voor promotie
- Onsgemertbakel.nl is een gratis mogelijkheid voor promotie maar dat kennen mensen nog niet.
- In het ringenmodel van POP met beleid staat welke voorzieningen een gemeente moet hebben op het gebied van popmuziek.

Tafelkleed**Groep 1**

Ringmodel van Wijn

Makkelijke nieuwe initiatieven?:

- Bijna alles op vrijwillige basis. Hierdoor komt het vaak neer op dezelfde personen.
- Cultuurloket; hulp bij opstart.
Bijv. subsidieaanvraag
- Mist platform kennis/ ervaringsdeskundigen voor starters.

Mogelijkheden expo/ optreden:

- Meer activiteit(en) in MFA's -> podia?
- Mist letterlijk ruimte = space (kunst op afstand bekijken)
- Organisaties uitdagen lokale (jonge) makers te faciliteren -> laagdrempeliger.
- Werkplaats/ ontmoeting andere organisaties bijv. decorbouw

Mogelijkheden promotie:

- Gemerts Nieuwsblad cultuurpagina/ eigen bijlage.
- Plekken voor postermateriaal en/of spandoeken, plakplaatsen.
- Promotie d.m.v. prijzen / boegbeelden
- Eigen kunst in openbare ruimtes.

Groep 2Meer ondersteuning PR

- Gemertse krant plaatst het evenement niet altijd
- Krant té duur!
- Groot publex midden in 't centrum en op toegangswegen ect.

Vaste expositieruimte:

- bezoekers weten het te vinden
- Vrije/kosteloze ruimte - laagdrempelig
- Gemeente mag leuke initiatieven beter ondersteunen om zowel de maker als het publiek te motiveren!
- Iedereen zit op zijn eigen eiland -> geen verbinding
- Iets groots in de eendracht
- Een klein evenement in de Bunker
- Ruimtes om op te treden in Gemert zijn te duur
- Weinig medewerking
- Gemeente bij organisatie
- Culturele activiteiten in het openbaar gebied

Belangrijk: diversiteit van het aanbod:

- Inwoners moeten een 'keuze' hebben.
- Zorg voor een werkplaats waar alle disciplines bij elkaar komen: dans, muziek, beeldende kunst.

Groep 3

Mogelijkheden expo/ optreden zijn beperkt in kleine kern <-> kosten.

Als voorbeelden:

- Een fotograaf moet uitwijken naar een meubelzaak
- Een kunstenaar exposeert in eigen huiskamer
- uit wijken naar grotere gemeente zoals Eindhoven

Keuze pand/ evenementenlocatie is beperkt, vaak vindt gemeente locatie ongeschikt, laat cultuurmakers zelf bepalen, minder strenge regels.

Promotie = Netwerken, vooral zelf binnen eigen kringen. Buitenaf vaak weinig.

Promotie middels aanplakken Posters/ Flyers

Borden langs de weg/ vaste plekken is vrijwel onmogelijk.

Promotie in lokale media kost (veel) geld.

3. Wensen beleid

- Kinderen moeten de ruimte krijgen om kunst te beoefenen
- Structurele kunstcommissie/adviesorgaan van de gemeente
- Aanbod is fragiel, hangt van individuen af
- Faciliteer diversiteit, ook kleine initiatieven zijn belangrijk. Jonge mensen nemen dan je mee.
- Ruimte bieden voor welk talent dan ook los van het financiële plaatje. Laagdrempelig
- Een werkplaats waar iedereen terecht kan.
- Als jonge maker ergens een ruimte gebruiken om te starten.
- Informatie als jonge maker voor hoe je subsidies moeten aanvragen ect.
- Jongeren veel online, hoe kun je ze trekken om naar dingen toe te gaan.
- Discotheek, uitgaan voor jongeren, naar bandjes gaan, jeugdcultuur.

Bijlage 4

Verslag bijeenkomst culturele verenigingen/groepen

Aanwezig: 28 leden/bestuurders van culturele verenigingen/groepen, 1 raadslid, avondvoorzitter Meggy Althuisen, wethouder Wilmie Steeghs, beleidsmedewerker Kim de Jong.

Toelichting Wilmie

Doel van de visie; Er gebeurt veel in gemeente Gemert-Bakel op het gebied van kunst en cultuur, dat willen we behouden en versterken. Toekomstbestendigheid van onze culturele verenigingen/groepen is daarom van belang. We hebben er bewust voor gekozen om het beleid niet door een bureau te laten opstellen maar een stuk te maken wat goed aansluit bij Gemert-Bakel. Verenigingen/groepen hebben daarom invloed op de totstandkoming van de visie.

Financiering

- De meeste aanwezigen hebben een kleine buffer. Maar er zijn geen middelen voor grote onverwachte uitgaven.
- Ongeveer de helft is voornamelijk afhankelijk van contributie leden.
- De subsidie van de gemeente is gekoppeld aan ledenaantal, daling ledenaantal heeft dus financiële gevolgen.
- Stijgende kosten, voor materiaal (uniformen en instrumenten, slijtage) maar ook de dirigent. Dit zijn grote uitgaven waarvoor de middelen er vaak niet zijn.
- Je loopt een steeds groter financieel risico als je een evenement wil organiseren. Verenigingen moeten aan steeds meer regels voldoen bij het organiseren van evenementen die vaak ook kosten stijgend zijn.

Acties om inkomen aan te vullen;

- Betalende opdrachten, maar is het ene jaar minder dan het andere jaar.
- Acties moeten vaak door een klein groepje vaak oudere leden worden opgezet, wordt steeds moeilijker.
- Sponsoring door bedrijven.
Aandachtspunten;
 - Veel verenigingen doen al iets met bedrijfssponsoring.
 - Bedrijven verbinden zich sneller aan grotere evenementen, meer publiciteit.
 - Ze sponseren ook vaker in natura.
 - Er is geen behoefte om meer te leren over bedrijfssponsoring.

Subsidies;

- Kunnen regels van subsidie aangepast worden? Bijv. voorwaarden om mee te doen aan evenementen.
Opmerkingen;
 - De voorwaarde van deelnemen aan bepaalde evenementen maakt je als vereniging afhankelijk. Daarnaast, als kleine vereniging wordt je dan ook op kosten gejaagd.
 - En het worden verplichte nummers die waarschijnlijk ook niet haalbaar zijn voor kleine verenigingen.
- Sommige verenigingen ontvangen geen subsidie van de gemeente. Doen wel mee aan de Rabobank clubactie. Nadeel is dat steeds meer verenigingen uit dezelfde "pot" graaien.

Onzekerheid over de financiële draagkracht wordt groter.

- Het idee van een gemeentelijk noodfonds wordt geopperd voor onverwachte uitgaven.

Faciliteiten

- Kunnen beschikken over voldoende materialen en apparatuur.
- We maken veel met weinig..

Accommodaties

Positief:

- Accommodatie sporthal betaalbaar en fijne plek
- Mooie ruimte met groot podium in de Rips en medewerking van beheerder

Problemen:

- Locatie is aan vervanging toe, daar is geen geld voor.
- Bij delen van accommodatie geeft (over)last. Sommige bedrijvigheid kan niet tegelijkertijd plaats vinden.
- Minder zaaltjes in kroegen die nu gratis gebruikt kunnen worden (betalen middels consumpties).
- Kostbaar huren van accommodatie te Gemert, te duur voor verenigingen, bijv. de Eendracht. Optredens ect. worden daardoor ook minder toegankelijk, je wordt te duur.
- Accommodatie is niet geschikt voor de (oudere) leden. Uitwijken geeft financiële gevolgen.
- Andere accommodatie is niet altijd een oplossing want die kan niet ingezet worden voor opslag.
- Locatie is te klein om met de groep te repeteren.
- Tegenslag door externe factor, slecht weer, overstroming, materialen en decor niet meer bruikbaar.
- Ledlampen niet financierbaar.

Deelnemers en leden

Positief:

- Alle aanwezigen herkennen dat ze veel trouwe leden hebben.
- Juist veel jonge leden bij theaters.
- Projectmatig meedoen. (Kans)

Negatief:

- Oplopende leeftijd van leden baart zorgen.
- Geen aanwas van jongere leden. Andere interesses/verwachtingen.
- Mensen willen niet meer 45 weken investeren in een vereniging.

Opmerking(en):

- Verschil in orkest en theater, een scheidingslijn. Bij theater wel jonge leden.
- Verwachtingen ouderen/jongeren in de vereniging zijn verschillend.
- Instap bij orkest, kosten hoger.
- Ouders vinden muziekles te duur.

Kunstlokaal:

- Functioneert niet goed, staat te ver van de muziekverenigingen af. Aansluiting en opleidingen lopen niet goed.
Er gaat vanuit de gemeente geld naar het Kunstlokaal voor muzieklessen.
- In andere gemeenten organiseren de verenigingen zelf de muziekles en dit werkt goed maar brengt ook hoge kosten met zich mee voor de verenigingen.

Bestuur en vrijwilligers

Bestuur

- Lasten zwaarder, altijd dezelfde mensen, nog wel haalbaar? Er zijn over het algemeen wel algemene bestuursleden genoeg maar bestuursleden in functie zijn niet zo goed in te vullen.
- Draaiboek helpt met besturen en helpt bestuurders
- Andere manier van besturen werkt, meer delegeren aan de club, als bestuurder ben je ook lid van de vereniging.
- Bij sommige is het bestuur moeilijk te vullen maar zijn we wel veel doeners.

Vrijwilligers

- Gebrek aan jonge aanwas vrijwilligers.
- Maar om een feestje te organiseren zijn er vaak wel genoeg.
- Leeftijd speelt mee in wat ze kunnen.

Samenwerking**Positief:**

- Co-creatie, levert goede resultaten op.

Negatief:

- Kunstloc (provinciale ondersteuningsorganisatie) is onder velen niet bekend. Het is een ambtelijke organisatie en daardoor ook niet erg toegankelijk.
- Er is geen informatie te vinden over ondersteunende organisaties

Opmerkingen:

- Een kennisbank zou fijn zijn.
- Een ruime meerderheid heeft behoefte aan het onderling uitwisselen van kennis en kennisoverdracht van professionals zoals de buurtsportcoaches dat organiseren voor sportverenigingen.
- Muziekverenigingen hebben al onderling overleg.
- Je kunt ook leren van andere gemeentes.
- Samenwerking op andere vlakken (bijvoorbeeld bij nieuwe wetgeving).
We zouden elkaar beter moeten vinden.

Afsluiting

- Goede informatie, fijn om het met elkaar te kunnen bespreken,
- Niet alle verenigingen op een hoop gooien.
- Noodfonds? Om calamiteiten te kunnen betalen, financieren.

Bijlage 5

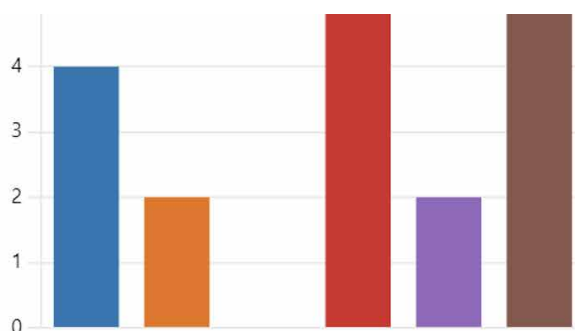
Resultaten enquête culturele verenigingen

De enquête kon ingevuld worden tussen 14 juni en 10 juli. Verenigingen zijn actief benaderd met de vraag de enquête in te vullen. Daarnaast heeft er twee maal een oproep in het Gemerts Nieuwsblad, op de sociale media van de gemeente en op onsgemertbakel.nl gestaan. In totaal hebben 19 verenigingen de enquête ingevuld. De resultaten zijn gebruikt als basis voor het gesprek tijdens de bijeenkomst voor verenigingen en groepen.

De resultaten

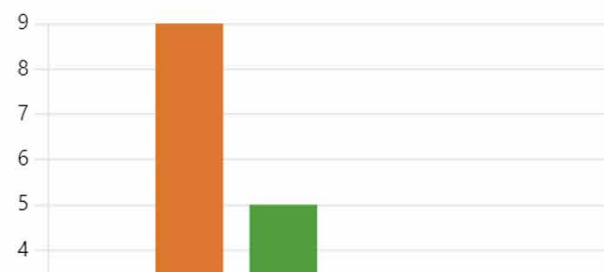
Wat voor kunstvorm beoefent je vereniging/groep?

● Zang	2
● Dans	0
● Muziek (instrumenten)	6
● Beeldende kunst	2
● Andere	5

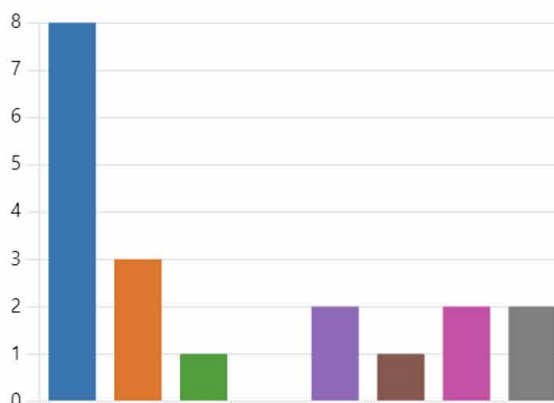
Hoeveel leden/deelnemers heeft jullie vereniging/groep?

● Minder dan 10	1
● Tussen 10 en 30	9
● Tussen 30 en 50	5
● Tussen 50 en 100	2

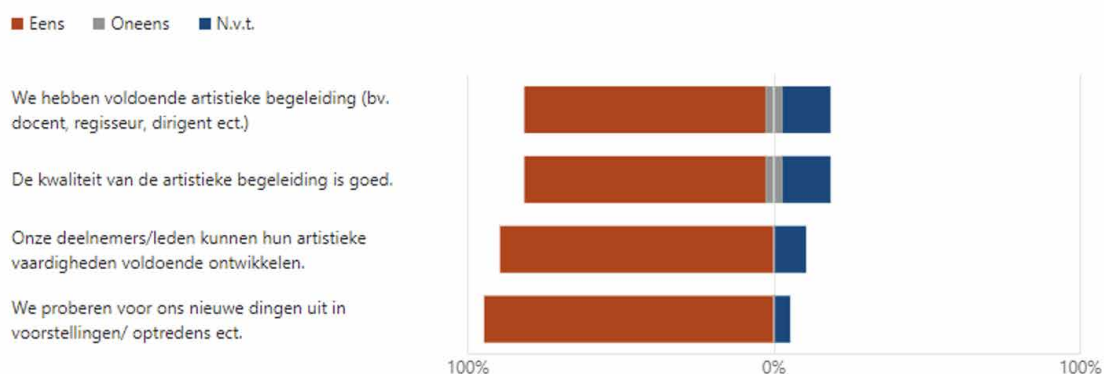

In welk dorp is jullie vereniging of groep voornamelijk actief/gevestigd?

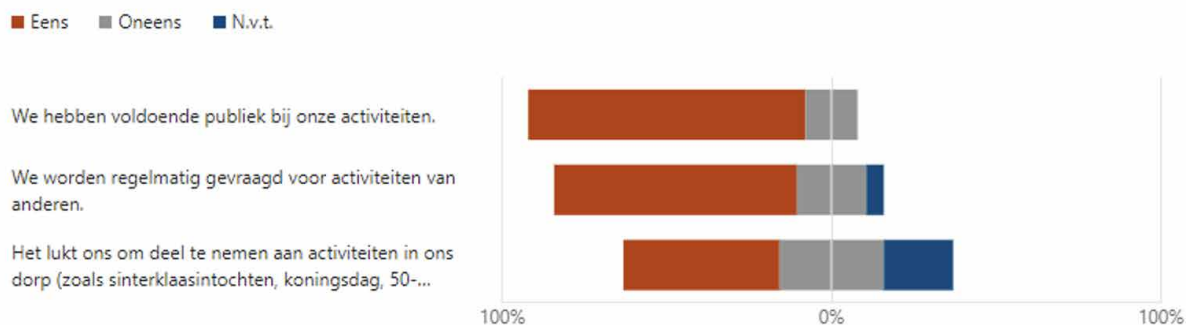
● Gemert	8
● Bakel	3
● Milheeze	1
● De Mortel	0
● Elsendorp	2
● De Rips	1
● Handel	2
● Andere	2

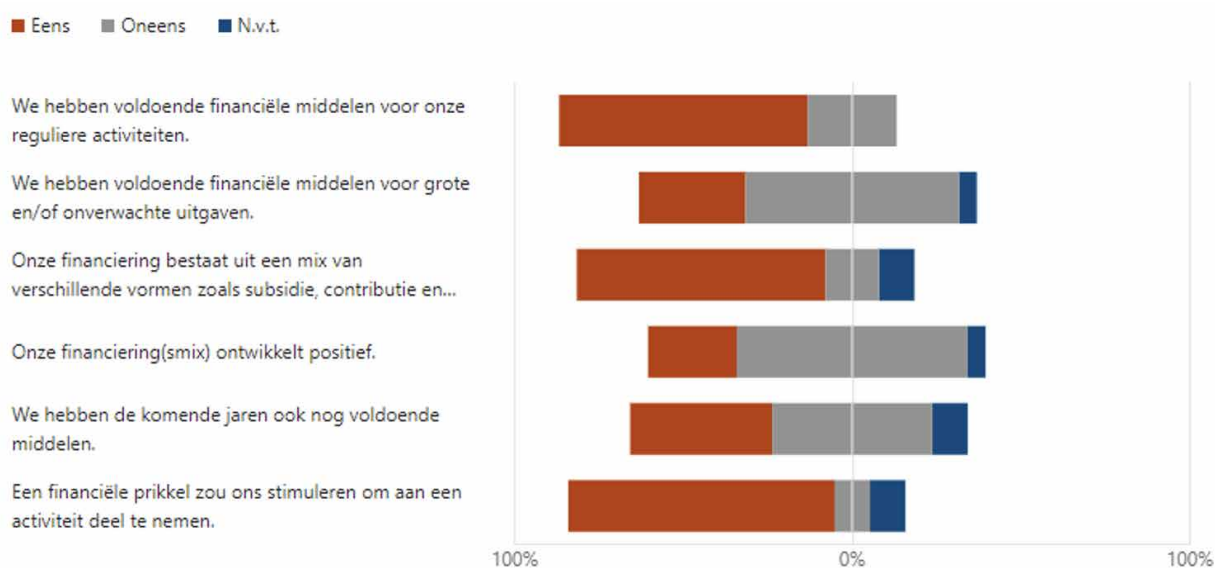
Artistieke kwaliteit

Zichtbaarheid

Financiering

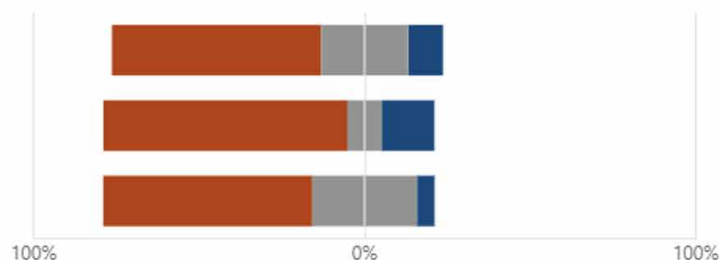
Faciliteiten

■ Eens ■ Oneens ■ N.v.t.

We hebben kwalitatief goede repetitie- en podiumruimtes of expositiemogelijkheden.

We hebben betaalbare repetitie- en podiumruimtes of expositiemogelijkheden.

We beschikken over voldoende instrumenten, materialen, apparatuur ect.

Deelnemers/leden

■ Eens ■ Oneens ■ N.v.t.

We hebben voldoende deelnemers/leden.

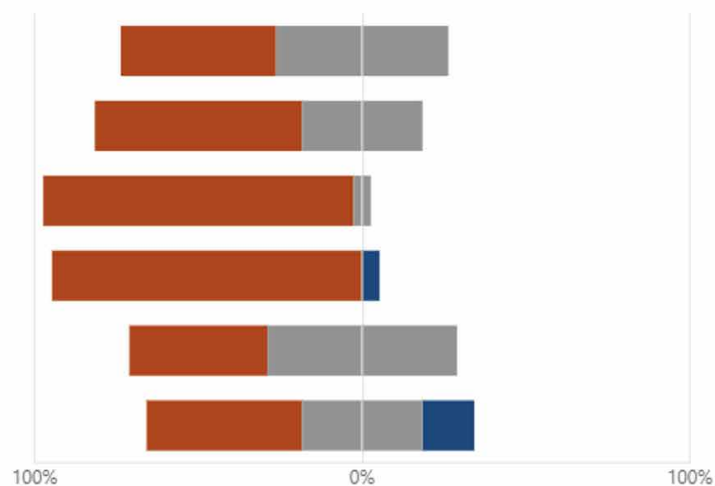
We hebben regelmatig nieuwe deelnemers/leden.

We hebben deelnemers/leden van verschillende leeftijden.

We hebben deelnemers/leden met verschillende opleidingsniveaus.

We hebben ongeveer evenveel vrouwelijke als mannelijke deelnemers/leden.

We hebben deelnemers/leden met verschillende culturele achtergronden.

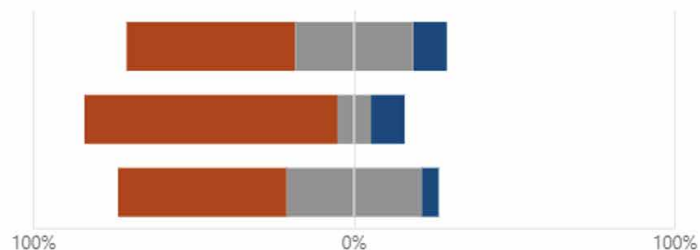
Bestuur en vrijwilligers

■ Eens ■ Oneens ■ N.v.t.

We kunnen makkelijk nieuwe bestuursleden vinden indien nodig.

Bestuursleden zijn voldoende toegerust om hun taken uit te voeren.

We hebben voldoende actieve vrijwilligers om alle taken en activiteiten uit te voeren.

Samenwerking

■ Eens ■ Oneens ■ N.v.t.

We werken samen met andere verenigingen of kunstenaars.

We werken samen met maatschappelijke organisaties zoals scholen, de bibliotheek en welzijnsorganisaties.

We zijn op de hoogte van dienstverlening van Kunstloc Brabant of andere...

We maken gebruik van dienstverlening van Kunstloc Brabant of andere ondersteuningsorganisaties.

